EUROOPAN
KOMISSIO

Strasbourg 5.7.2016
COM(2016) 444 final

ANNEX 2 – PART 3/3

LIITE

asiakirjaan

Ehdotus neuvoston päätökseksi

Kanadan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen laaja-alaisen talous- ja kauppasopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta

LIITE 2-B

Osapuolten julistus tariffikiintiöiden hallinnoinnista

A JAKSO

Julistus Euroopan unionin hallinnointitoimista tämän sopimuksen mukaisten naudan- ja sianlihan tariffikiintiöiden osalta

1. Yleisenä periaatteena on, että tariffikiintiöiden hallinnoinnin olisi oltava mahdollisimman suotuista kaupankäynnille. Se ei saa haitata tai estää osapuolten neuvottelemien markkinoille pääsyä koskevien sitoumusten toteutumista, sen on oltava läpinäkyvää ja ennakoitavaa, ja sillä on minimoitava liiketoimista kaupan alan toimijoille aiheutuvat kustannukset, maksimoitava käyttöaste ja autettava välttämään mahdollista keinottelua.

Tuontitodistusjärjestelmän rakenne

Neljännesvuosittaiset alajaksot ja tariffikiintiöiden käyttämättömien määrien siirtäminen seuraavaan alajaksoon

2. Markkinointivuoden kunakin vuosineljänneksenä 25 prosenttia tariffikiintiön vuosittaisesta määrästä avataan todistushakemuksille.

3. Vuosineljänneksen lopussa mahdollisesti käytettävissä oleva määrä siirretään automaattisesti seuraavalle vuosineljännekselle markkinointivuoden loppuun saakka.

Tuontitodistusten hakuaika

4. Tuontitodistushakemukset on jätettävä viimeistään 45 kalenteripäivää ennen kunkin vuosineljänneksen alkua, ja tuontitodistus annetaan viimeistään 30 kalenteripäivää ennen vuosineljänneksen alkua.

5. Jos todistusten kysyntä ylittää hakuaikana kyseisellä vuosineljänneksellä käytettävissä olevat määrät, todistukset myönnetään määräsuhteen mukaisesti.

6. Jos jonakin vuosineljänneksenä sille varattuja määriä ei myönnetä hakuaikana kokonaisuudessaan, osallistumiskelpoiset hakijat voivat hakea jäljelle jääneitä määriä tarpeen mukaan vuosineljänneksen loppuun asti. Tuontitodistukset myönnetään tällöin haettaessa automaattisesti, kunnes käytettävissä oleva määrä on käytetty loppuun kyseisen ajanjakson osalta.

Todistusten voimassaoloaika

7. Tuontitodistus on voimassa

   a) antamispäivästä tai sen vuosineljänneksen alkamispäivästä, jota tuontitodistus koskee, sen mukaan kumpi niistä on myöhemmin; ja

   b) viisi kuukautta a alakohdassa tarkoitetusta päivästä tai markkinavuoden loppuun asti, sen mukaan kumpi niistä on aiemmin.

8. Tuontitodistuksia voidaan käyttää missä tahansa Euroopan unionin tullipaikassa ja useita eri kuljetuksia varten.

Kelpoisuusperusteet

9. Kelpoisuusperusteiden ja myöntämismenettelyjen tulisi johtaa kiintiöiden kohdentamiseen niille henkilöille, jotka todennäköisimmin käyttävät ne, eivätkä ne saisi luoda esteitä tuonnille.

10. Hakuaikana osallistumiskelpoisia hakijoita naudan- ja vasikanlihan tuonnin osalta ovat perinteiset naudan-, biisonin- ja vasikanlihan tuojat ja sianlihan tuonnin osalta perinteiset naudan-, biisonin- ja vasikanlihan sekä sianlihan tuojat.

11. Kaikkina vuosineljänneksinä sen jälkeen, kun todistukset on hakuajan jälkeen asetettu käytettäväksi tarpeen mukaan, hakijoiden kelpoisuusperusteita laajennetaan koskemaan tukkukauppiaita ja akkreditoituja lihanjalostajia.

Vakuudet

Tuontitodistushakemuksiin sidotut vakuudet

12. Todistushakemuksiin liitetään vakuus, joka on naudanlihan osalta enintään 95 euroa/tonni ja sianlihan osalta 65 euroa/tonni.

Todistuksen siirtäminen ja vastaava vakuus

13. Todistukset eivät ole siirrettävissä.

Todistuksen palauttaminen ja vastaava vakuus

14. Käyttämättömät todistuksen alaiset määrät voidaan palauttaa ennen voimassaolon päättymistä ja viimeistään neljä kuukautta ennen markkinointivuoden loppua. Kukin todistuksenhaltija voi palauttaa enintään 30 prosenttia henkilökohtaisen todistuksensa alaisesta määrästä. Tällaisen määrän palauttamisen yhteydessä vakuudesta vapautetaan 60 prosenttia.

15. Kaikki palautetut määrät asetetaan välittömästi muiden osallistumiskelpoisten hakijoiden haettavaksi tarpeen mukaan vuosineljänneksen loppuun asti, ja ellei hakemuksia ole, ne siirretään seuraavalle vuosineljännekselle.

Vakuuden vapauttaminen ja koko vakuuden vapauttaminen, kun 95 prosenttia tuonnista on toteutunut

16. Vakuudet vapautetaan asteittain sitä mukaa, kun tuonti tosiasiallisesti on tapahtunut.

17. Kun 95 prosenttia tuojan henkilökohtaisen todistuksen määrästä on tosiasiallisesti tuotu, vakuus vapautetaan kokonaisuudessaan.

B JAKSO

Julistus Kanadan hallinnointitoimista tämän sopimuksen mukaisten juuston tariffikiintiöiden osalta

1. Yleisenä periaatteena on, että tariffikiintiöiden hallinnoinnin olisi oltava mahdollisimman suotuista kaupankäynnille. Se ei saa etenkään haitata tai estää osapuolten neuvottelemien markkinoille pääsyä koskevien sitoumusten toteutumista, vaan sen on oltava läpinäkyvää ja ennakoitavaa, ja sillä on minimoitava liiketoimista kaupan alan toimijoille aiheutuvat kustannukset, maksivoitava käyttöaste ja autettava välttämään mahdollista keinottelua.

2. Kelpoisuusperusteiden ja myöntämismenettelyjen tulisi johtaa kiintiöiden kohdentamiseen niille henkilöille, jotka todennäköisimmin käyttävät ne, eivätkä ne saisi luoda esteitä tuonnille.

Tuontitodistusjärjestelmän rakenne

3. Vuosittaiset tariffikiintiöt jaetaan kunakin vuonna osallistumiskelpoisten hakijoiden kesken.

4. Tariffikiintiöiden kohdentamismenettely mahdollistaa sen, että joka vuosi mukana on uusia hakijoita. Siirtymävaiheen aikana vuosina 1–5 vähintään 30 prosenttia tariffikiintiöistä on uusien hakijoiden saatavilla joka vuosi. Siirtymävaiheen päätyttyä vuonna 6 ja sen jälkeen vähintään 10 prosenttia tariffikiintiöistä on uusien hakijoiden saatavilla.

5. Tariffikiintiöt jaetaan kalenterivuosittain. Asianomaisten osapuolten hakemukset vastaanotetaan ja käsitellään maataloussopimuksen 2 artiklassa määriteltyjen maataloustuotteiden tariffikiintiöiden hallinnoinnista tehdystä sopimuksesta (Understanding on Tariff Rate Quota Administration Provisions of Agricultural Products, as defined in Article 2 of the Agreement on Agriculture) 7. joulukuuta 2013 annetun ministerikokouksen päätöksen WT/MIN(13)/39 määräysten mukaisesti, ja hakemusten jättöaika on neljästä kuuteen viikkoa. Tuonti voidaan aloittaa vuoden ensimmäisestä päivästä alkaen.

6. Mikäli tariffikiintiöitä ei myönnetä kokonaisuudessaan 3 kohdassa tarkoitetun hakumenettelyn puitteissa, jäljellä olevia kiintiöitä tarjotaan välittömästi osallistumiskelpoisille hakijoille suhteessa niiden kiintiöihin tai tarpeen mukaan haettavaksi, jos kiintiöitä on edelleen jäljellä ensimmäisen tarjouskierroksen jälkeen.

Kelpoisuusperusteet

7. Osallistumiskelpoisen hakijalla on oltava vähintään asuinpaikka Kanadassa, ja tämän on toimittava vuoden aikana säännöllisesti Kanadan juustoalalla.

8. Siirtymävaiheen aikana vuosina 1–5 uudeksi hakijaksi katsotaan osallistumiskelpoinen hakija, joka ei ole Kanadan WTO-juustokiintiön haltija.

9. Siirtymävaiheen päätyttyä vuonna 6 ja sen jälkeen uudeksi hakijaksi katsotaan osallistumiskelpoinen hakija, joka ei ole Kanadan WTO-juustokiintiön haltija tai joka ei saanut tämän sopimuksen mukaista kiintiötä edellisenä vuonna.

10. Uutta hakijaa pidetään uutena hakijana kolmen vuoden ajan.

11. Kun hakijaa ei enää pidetä uutena hakijana, sitä kohdellaan samalla tavalla kuin muita hakijoita.

12. Kanada voi harkita kiintiöiden määrän rajoittamista tiettyyn prosenttiin, jos se katsotaan tarpeelliseksi kilpailukykyisen, oikeudenmukaisen ja tasapainoisen tuontiympäristön edistämiseksi.

Tuontikiintiöiden käyttäminen ja tuontiluvat

13. Jaetut kiintiöt ovat voimassa yhden kiintiövuoden tai, jos ne on annettu kiintiövuoden alkamisen jälkeen, kiintiövuoden loppuun asti.

14. Sen varmistamiseksi, että tuonti on linjassa kotimaan markkinaolosuhteiden kanssa, ja kaupan esteiden minimoimiseksi kiintiön haltija voi yleensä käyttää kiintiönsä minkä tahansa tariffikiintiöön kuuluvan tuotteen tuontiin milloin tahansa vuoden kuluessa.

15. Kiintiönsä pohjalta tuoja tekee tuontilupahakemuksen sellaisen tariffikiintiöön kuuluvan tuotteen kutakin kuljetusta varten, jota se aikoo tuoda Kanadaan. Tuontiluvat myönnetään yleensä hakemuksen perusteella automaattisesti Kanadan viranomaisten sähköisen lupajärjestelmän kautta. Nykyisten toimintatapojen mukaan tuontilupia voi hakea viimeistään 30 päivää ennen suunniteltua maahantuloa, ja ne ovat voimassa viisi päivää ennen ja 25 päivää maahantulopäivän jälkeen.

16. Luvat eivät ole siirrettävissä.

17. Tuontilupaa voidaan muuttaa, tai se voidaan peruuttaa.

18. Kiintiöiden siirtämiseen voidaan antaa lupa.

19. Jos kiintiön haltija käyttää jonakin vuonna alle 95 prosenttia kiintiöstään, sille voidaan määrätä rangaistus vajaakäytöstä seuraavana vuonna, jona sille myönnetään kiintiö, joka vastaa edellisen kiintiön tosiasiallista käyttöastetta. Vajaakäyttöä koskevan rangaistuksen saavalle kiintiön haltijalle ilmoitetaan asiasta ennen kiintiöiden lopullista jakamista.

20. Kiintiön haltija voi palauttaa käyttämättömät kiintiömäärät tiettyyn päivämäärään asti. Vajaakäyttöä koskevaa rangaistusta sovellettaessa palautetut määrät katsotaan käytetyiksi. Jatkuvista palautuksista voidaan määrätä rangaistuksia.

21. Palautetut kiintiömäärät asetetaan yleensä sellaisten halukkaiden kiintiön haltijoiden käyttöön, jotka eivät ole palauttaneet käyttämättömiä määriä kiintiöstään, palauttamista koskevan määräajan jälkeisenä päivänä. Jos määriä on jäljellä vielä tämän jälkeen, niitä voidaan tarjota muille halukkaille kolmansille osapuolille.

22. Palautuksen määräajaksi asetetaan päivämäärä, joka on riittävän aikainen palautettujen kiintiöiden käyttämiseksi mutta riittävän myöhäinen, jotta kiintiön haltijat pystyvät määrittämään tuontitarpeensa vuoden loppuun asti, mahdollisesti kiintiövuoden keskivaiheilla.

LIITE 4-A

YHTEISTYÖ MOOTTORIAJONEUVOJA KOSKEVIEN MÄÄRÄYSTEN ALALLA

1 artikla

Tavoitteet ja päämäärä

1. Osapuolet ottavat huomioon Kanadan ja Euroopan komission välisen yhteistyön tieteen ja teknologian alalla.

2. Osapuolet vahvistavat yhteisen sitoutumisensa ajoneuvojen turvallisuus- ja ympäristöominaisuuksien parantamiseksi sekä yhdenmukaistamispyrkimyksensä Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission (UNECE) *ajoneuvoja koskevien sääntöjen yhdenmukaistamista käsittelevän maailmanfoorumin (WP.29) hallinnoiman vuoden 1998 maailmanlaajuisen sopimuksen*, jäljempänä ’*vuoden 1998 maailmanlaajuinen sopimus*’, puitteissa.

3. Osapuolet vahvistavat sitoutumisensa lisätä ponnistelujaan tämän luvun ja kahdennenkymmenennenensimmäisen luvun (Sääntely-yhteistyö) mukaisen sääntely-yhteistyön alalla.

4. Osapuolet tunnustavat toistensa oikeuden määrätä haluamastaan terveyden ja turvallisuuden sekä ympäristön- ja kuluttajansuojan tasosta.

5. Osapuolet haluavat edistää yhteistyötä ja lisätä resurssien tehokasta käyttöä moottoriajoneuvoja koskeviin teknisiin määräyksiin liittyvissä asioissa tavalla, joka ei estä osapuolia täyttämästä velvollisuuksiaan.

6. Tämän liitteen tavoitteena on lisätä yhteistyötä ja tiedottamista, mukaan lukien tietojenvaihto, moottoriajoneuvojen turvallisuus- ja ympäristöominaisuuksia koskevissa tutkimustoimissa, jotka liittyvät uusien teknisten määräysten tai asiaan kuuluvien standardien kehittämiseen, ja edistää *vuoden 1998 maailmanlaajuisen sopimuksen* mukaisesti maailmanlaajuisten teknisten määräysten soveltamista ja tunnustamista osapuolten välillä uusien teknisten määräysten tai asiaan kuuluvien standardien parantamisen ja muun kehittämisen osalta.

2 artikla

Yhteistyöalat

Osapuolet pyrkivät jakamaan tietoja ja toteuttamaan yhteistyötoimia seuraavilla aloilla:

a) teknisten määräysten tai asiaan kuuluvien standardien kehittäminen ja laatiminen;

b) teknisten määräysten tai asiaan kuuluvien standardien täytäntöönpanon jälkeinen tarkastelu;

c) teknisiä määräyksiä tai asiaan kuuluvia standardeja koskevan tiedon laatiminen ja levittäminen kuluttajille;

d) ajoneuvojen uusien turvallisuusmääräysten tai asiaan kuuluvien standardien kehittämiseen liittyvien tutkimuksen, tiedon ja tulosten vaihtaminen; ja

e) käytettävissä olevan tiedon vaihto turvallisuuteen tai päästöihin liittyvien puutteiden tunnistamisen ja teknisten määräysten vaatimustenvastaisuuden osalta.

3 artikla

Yhteistyömuodot

Osapuolet pyrkivät pitämään yllä avointa ja jatkuvaa vuoropuhelua moottoriajoneuvoja koskevien teknisten määräysten tai asiaan kuuluvien standardien alalla. Tätä tarkoitusta varten osapuolet pyrkivät

a) kokoontumaan vähintään kerran vuodessa (mukaan lukien kokoukset WP.29:n istuntojen yhteydessä) videoyhteyden avulla tai vuorotellen Kanadassa ja Euroopan unionissa, mikäli kokoonnutaan fyysisesti;

b) jakamaan tietoja kotimaisista ja kansainvälisistä ohjelmista ja toimintasuunnitelmista, mukaan lukien uusiin teknisiin määräyksiin tai asiaan kuuluviin standardeihin liittyvät tutkimusohjelmien suunnittelu;

c) yhdessä rohkaisemaan ja edistämään teknisten vaatimusten kansainvälisen yhdenmukaistamisen lisäämistä muun muassa kansainvälisten foorumien kautta, kuten *vuoden 1998 maailmanlaajuisella sopimuksella* ja tällaisia toimia tukevien aloitteiden suunnittelua koskevalla yhteistyöllä;

d) jakamaan moottoriajoneuvojen teknisiä turvallisuus- ja ympäristömääräyksiä tai asiaan kuuluvia standardeja koskevia tutkimus- ja kehittämissuunnitelmia sekä keskustelemaan niistä;

e) tekemään, silloin kun se on molemmille osapuolille hyödyllistä, käytännöllistä ja tarkoituksenmukaista, yhteisiä analyysejä sekä kehittämään menettelyjä ja toimintatapoja, joilla voidaan auttaa ja helpottaa moottoriajoneuvoja koskevien teknisten määräysten tai asiaan kuuluvien standardien kehittämistä; ja

f) laatimaan yhteistyötä koskevia lisämääräyksiä.

4 artikla

Yhdistyneiden kansankuntien sääntöjen noudattaminen Kanadassa

1. Osapuolet ottavat huomioon, että Kanada on sisällyttänyt Yhdistyneiden kansakuntien sääntöihin sisältyvät tekniset määräykset tarpeellisiksi katsominsa mukautuksin säädökseen *Motor Vehicle Safety Regulations*, C.R.C., c. 1038, sellaisena kuin ne on eritelty liitteessä 4-A-1.

2. Kanada varaa itselleen oikeuden muuttaa tai tarkistaa lainsäädäntöään, myös siltä osin mitä Yhdistyneiden kansakuntien sääntöjä on sisällytetty sen lainsäädäntöön, tai tapaa, jolla kyseiset säännöt on sisällytetty sen lainsäädäntöön, tai sitä, missä määrin ne on sisällytetty sen lainsäädäntöön. Ennen tällaisten muutosten tekemistä Kanada ilmoittaa aikeestaan Euroopan unionille ja on pyydettäessä valmis toimittamaan tietoja näiden muutosten perusteista. Kanada tunnustaa edelleen tärkeimmät Yhdistyneiden kansakuntien säännöt, ellei niiden noudattaminen tarkoita alhaisempaa turvallisuuden tasoa kuin mitä muutoksilla saadaan aikaan tai haittaa Pohjois-Amerikan integroitumista.

3. Osapuolet aloittavat tekniset neuvottelut, joiden tarkoituksena on määrittää viimeistään kolme vuotta tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen, olisiko myös liitteessä 4-A-2 eriteltyjen Yhdistyneiden kansakuntien sääntöjen sisältämät tekniset määräykset sisällytettävä Kanadan säädökseen *Motor Vehicle Safety Regulations* Kanadan tarpeellisiksi katsomin mukautuksin. Kyseiset tekniset määräykset olisi sisällytettävä lainsäädäntöön, ellei niiden noudattaminen tarkoita alhaisempaa turvallisuuden tasoa kuin Kanadan määräyksissä edellytetään tai haittaa Pohjois-Amerikan integroitumista.

4. Osapuolet aloittavat niin ikään tekniset neuvottelut määrittääkseen, olisiko liitteeseen 4-A-2 sisällytettävä muita teknisiä määräyksiä.

5. Kanada laatii luettelon Yhdistyneiden kansakuntien sääntöihin kuuluvista määräyksistä, jotka on sisällytetty Kanadan säädökseen *Motor Vehicle Safety Regulations* ja ylläpitää sitä. Kanada asettaa luettelon julkisesti saataville.

6. Edistääkseen sääntelyn lähentämistä osapuolet vaihtavat tietoja moottoriajoneuvojen turvallisuusmääräyksistään siinä määrin kuin se on tarkoituksenmukaista.

5 artikla

Toisen osapuolen teknisten määräysten huomioon ottaminen

Kun osapuoli laatii moottoriajoneuvoja ja niiden osia koskevia uusia teknisiä määräyksiä tai kun se muuttaa voimassa olevia määräyksiään, se ottaa huomioon toisen osapuolen tekniset määräykset, myös ne, jotka on otettu käyttöön UNECEn *ajoneuvoja koskevien sääntöjen yhdenmukaistamista käsittelevän maailmanfoorumin (WP.29)* puitteissa. Osapuoli toimittaa toisen osapuolen pyynnöstä selvityksen siitä, missä määrin se on ottanut huomioon toisen osapuolen tekniset määräykset laatiessaan omat uudet tekniset määräyksensä.

6 artikla

Yhteistyö Amerikan yhdysvaltojen kanssa

Osapuolet tunnustavat yhteisen edun tehdä yhteistyötä Amerikan yhdysvaltojen kanssa moottoriajoneuvoja koskevien teknisten määräysten alalla. Jos Euroopan unioni ja Yhdysvallat tekevät sopimuksen tai sopivat järjestelystä, joka koskee niiden moottoriajoneuvoja koskevien määräysten yhdenmukaistamista, osapuolet tekevät yhteistyötä tarkoituksena määrittää, pitäisikö niiden välillä tehdä samanlainen sopimus tai sopia samanlaisesta järjestelystä.

LIITE 4-A-1

4.1 artiklan liitteessä 4-A tarkoitettu luettelo

Yhdistyneiden kansakuntien sääntö	Yhdistyneiden kansakuntien säännön nimi	Kanadan säädös, johon Yhdistyneiden kansakuntien sääntö sisällytetään kokonaisuudessaan tai osittain	Sen Kanadan säädöksen nimi, johon Yhdistyneiden kansakuntien sääntö sisällytetään kokonaan tai osittain
Nro 98	Moottoriajoneuvojen kaasupurkausvalonlähteillä varustettujen ajovalaisimien hyväksyntää koskevat yhdenmukaiset vaatimukset	CMVSS 108*	Valaisinjärjestelmät ja heijastimet
Nro 112	Epäsymmetrisen lähivalon tai kaukovalon aikaansaavien, hehkulampuilla ja/tai valodiodimoduuleilla (LED) varustettujen moottoriajoneuvojen ajovalaisimien tyyppihyväksyntää koskevat yhdenmukaiset vaatimukset	CMVSS 108*	Valaisinjärjestelmät ja heijastimet
Nro 113	Symmetrisen lähivalon tai kaukovalon tai molemmat aikaansaavien, hehkulampuilla, kaasupurkausvalonlähteillä tai LED-moduuleilla varustettujen moottoriajoneuvojen ajovalaisimien tyyppihyväksyntää koskevat yhdenmukaiset vaatimukset	CMVSS 108*	Valaisinjärjestelmät ja heijastimet

Yhdistyneiden kansakuntien sääntö	Yhdistyneiden kansakuntien säännön nimi	Kanadan säädös, johon Yhdistyneiden kansakuntien sääntö sisällytetään kokonaisuudessaan tai osittain	Sen Kanadan säädöksen nimi, johon Yhdistyneiden kansakuntien sääntö sisällytetään kokonaan tai osittain
Nro 51	Yhdenmukaiset vaatimukset vähintään nelirenkaisten moottoriajoneuvojen hyväksynnästä niiden melupäästöjen osalta	CMVSS 1106*	Melupäästöt
Nro 41	Moottoripyörien hyväksyntää melun osalta koskevat yhdenmukaiset vaatimukset	CMVSS 1106*	Melupäästöt
Nro 11	Yhdenmukaiset vaatimukset, jotka koskevat ajoneuvojen hyväksyntää ovisalpojen ja ovien pidätysmekanismien komponenttien osalta	CMVSS 206*	Ovisalvat ja ovien pidätysmekanismit
Nro 116 (ainoastaan ajonestolaitteet)	Moottoriajoneuvojen luvattoman käytön estäviä laitteita koskevat yhdenmukaiset vaatimukset (ainoastaan ajonestolaitteet)	CMVSS 114*	Varashälyttimet ja vierinnän estolaitteet
Nro 42	Ajoneuvojen etu- ja taka-alleajosuojien hyväksyntää koskevat yhdenmukaiset vaatimukset (puskurit jne.)	CMVSS 215*	Puskurit
Nro 78	Luokkien L1, L2, L3, L4 ja L5 ajoneuvojen jarrulaitteiden hyväksyntää koskevat yhdenmukaiset vaatimukset	CMVSS 122*	Moottoripyörien jarrujärjestelmät

Yhdistyneiden kansakuntien sääntö	Yhdistyneiden kansakuntien säännön nimi	Kanadan säädös, johon Yhdistyneiden kansakuntien sääntö sisällytetään kokonaisuudessaan tai osittain	Sen Kanadan säädöksen nimi, johon Yhdistyneiden kansakuntien sääntö sisällytetään kokonaan tai osittain
Nro 8	Yhdenmukaiset vaatimukset, jotka koskevat epäsymmetrisen lähivalon tai kaukovalon tai molemmat tuottavien, halogeenihehkulampuilla varustettujen moottoriajoneuvoihin tarkoitettujen ajovalaisimien hyväksyntää (H1, H2, H3, HB3, HB4, H7, H8, H9, HIR1, HIR2 ja/tai H11)	CMVSS 108*	Valaisinjärjestelmät ja heijastimet
Nro 20	Yhdenmukaiset vaatimukset, jotka koskevat epäsymmetrisen lähivalon tai kaukovalon tai molemmat tuottavien ja halogeenihehkulampuilla (H4-lampuilla) varustettujen moottoriajoneuvoihin tarkoitettujen ajovalaisimien tyyppihyväksyntää	CMVSS 108*	Valaisinjärjestelmät ja heijastimet
Nro 31	Yhdenmukaiset vaatimukset, jotka koskevat moottorikäyttöisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen, eurooppalaisen epäsymmetrisen lähivalon tai kaukovalon tai molemmat tuottavien halogeeniumpioilla varustettujen ajovalaisimien tyyppihyväksyntää	CMVSS 108*	Valaisinjärjestelmät ja heijastimet
Nro 57	Moottoripyörien ja sellaisina pidettävien ajoneuvojen ajovalaisimien hyväksyntää koskevat yhdenmukaiset vaatimukset	CMVSS 108*	Valaisinjärjestelmät ja heijastimet

Yhdistyneiden kansakuntien sääntö	Yhdistyneiden kansakuntien säännön nimi	Kanadan säädös, johon Yhdistyneiden kansakuntien sääntö sisällytetään kokonaisuudessaan tai osittain	Sen Kanadan säädöksen nimi, johon Yhdistyneiden kansakuntien sääntö sisällytetään kokonaan tai osittain
Nro 72	Epäsymmetrisen lähivalon ja kaukovalon aikaansaavien, halogeenilampuilla (HS1) varustettujen moottoripyörien ajovalaisimien tyyppihyväksyntää koskevat yhdenmukaiset vaatimukset	CMVSS 108*	Valaisinjärjestelmät ja heijastimet
Nro 13H (ainoastaan elektroninen ajonvakautus)	Henkilöautojen jarrulaitteiden hyväksyntää koskevat yhdenmukaiset määräykset (ainoastaan elektroninen ajonvakautus)	CMVSS 126	Elektroniset ajonvakautusjärjestelmät
Nro 60	Kaksipyöräisten moottoripyörien ja mopojen hallintalaitteita sekä hallintalaitteiden, ilmaisimien ja osoittimien tunnistamista koskevat yhdenmukaiset hyväksymisvaatimukset	CMVSS 123	Moottoripyörien hallintalaitteet ja näytöt
Nro 81	Yhdenmukaiset hyväksymisvaatimukset, jotka koskevat taustapeilejä kaksipyöräisissä moottorikäyttöisissä ajoneuvoissa sekä sivuvaunun kanssa että ilman sivuvaunua siltä osin, mikä koskee taustapeilien asentamista ohjaustankoon	CMVSS 111	Peilit

* Sellaisena kuin sääntö oli voimassa 13. helmikuuta 2013.

LIITE 4-A-2

4.3 artiklan liitteessä 4-A tarkoitettu luettelo

Yhdistyneiden kansakuntien sääntö	Yhdistyneiden kansakuntien säännön nimi
Nro 12	Ajoneuvojen hyväksyntää koskevat yhdenmukaiset vaatimukset kuljettajan suojaamiseksi törmäyksessä ohjausmekanismia vasten
Nro 17	Yhdenmukaiset vaatimukset, jotka koskevat ajoneuvojen hyväksyntää istuimien, niiden kiinnityspisteiden ja mahdollisten pääntukien osalta
Nro 43	Yhdenmukaiset vaatimukset, jotka koskevat turvalasien ja niiden ajoneuvoihin asennuksen hyväksyntää
Nro 48	Yhdenmukaiset vaatimukset, jotka koskevat ajoneuvojen hyväksyntää valaisimien ja merkkivalolaitteiden asennuksen osalta
Nro 87	Moottorikäyttöisten ajoneuvojen huomiovalaisimien hyväksyntää koskevat yhdenmukaiset vaatimukset
Nro 53	Yhdenmukaiset vaatimukset, jotka koskevat luokan L3 ajoneuvojen hyväksyntää valaisimien ja merkkivalolaitteiden asennuksen osalta
Nro 116	Moottoriajoneuvojen luvattoman käytön estäviä laitteita koskevat yhdenmukaiset tekniset vaatimukset
Nro 123	Moottoriajoneuvoille tarkoitettujen mukautuvien etuvalaisinjärjestelmien (AFS-järjestelmien) tyyppihyväksyntää koskevat yhdenmukaiset määräykset

LIITE 5-A

TOIMIVALTAISET VIRANOMAISET

Euroopan unionin toimivaltaiset viranomaiset

1. Toimivallan jakavat jäsenvaltioiden kansalliset viranomaiset ja Euroopan komissio. Tältä osin sovelletaan seuraavaa:

    a) Kanadaan tapahtuvan viennin osalta jäsenvaltiot ovat vastuussa tuotanto-olosuhteiden ja tuotantovaatimusten valvonnasta, mukaan lukien lakisääteiset tarkastukset ja terveystodistusten laatiminen sovittujen terveys- ja kasvinsuojelutoimien ja -vaatimusten noudattamisen osoittamiseksi;

    b) Kanadasta tapahtuvan tuonnin osalta jäsenvaltiot ovat vastuussa sen valvomisesta, että tuonti on Euroopan unionin tuontivaatimusten mukaista; ja

    c) Euroopan komissio on vastuussa yleisestä koordinoinnista, valvontajärjestelmien tarkastuksista ja tarvittavista toimenpiteistä, mukaan lukien lainsäädäntötoimet, joilla varmistetaan tämän sopimuksen mukaisten standardien ja vaatimusten yhdenmukainen soveltaminen.

Kanadan toimivaltaiset viranomaiset

2. Seuraavat tahot ovat vastuussa kotimaassa tuotettuihin, vietyihin ja tuotuihin eläimiin ja eläintuotteisiin sekä kasveihin ja kasvituotteisiin liittyvistä terveys- ja kasvinsuojelutoimista ja terveystodistusten laatimisesta sovittujen terveys- ja kasvinsuojelutoimien noudattamisen osoittamiseksi, ellei muuta ilmoiteta:

    a) the Canadian Food Inspection Agency (”CFIA”);

    b) the Department of Health, tapauksen mukaan; tai

    c) toiselle osapuolelle ilmoitettu seuraajaelin.

LIITE 5-B

ALUEELLISET OLOSUHTEET

Taudit, joiden osalta voidaan antaa alueellistamista koskevia päätöksiä:

Taudit

1. Suu- ja sorkkatauti
2. Vesikulaarinen stomatiitti
3. Sian vesikulaaritauti
4. Karjarutto
5. Pienten märehtijäin rutto
6. Naudan tarttuva keuhkorutto
7. Lumpy skin -tauti
8. Rift Valley -kuume
9. Bluetongue-tauti
10. Lammas- ja vuohirokko

11. Afrikkalainen hevosrutto

12. Afrikkalainen sikarutto

13. Klassinen sikarutto

14. Lintuinfluenssa, josta on ilmoitettava

15. Newcastlen tauti

16. Venezuelalainen hevosen virusenkefalomyeliitti

17. Epitsoottinen verenvuototauti

Vesieläinten taudit

Osapuolet voivat neuvotella vesieläinten tautien luettelosta Maailman eläintautijärjestön (OIE) vesieläinten terveyttä koskevan säännöstön pohjalta.

LIITE 5-C

ALUEELLISTEN OLOSUHTEIDEN TUNNISTAMISPROSESSI

Eläintaudit

Sovitaan myöhemmässä vaiheessa.

Kasvintuhoojat

Sovitaan myöhemmässä vaiheessa.

LIITE 5-D

OHJEET VASTAAVUUDEN MÄÄRITTÄMISEEN, TUNNUSTAMISEEN JA YLLÄPITÄMISEEN

Vastaavuuden määrittäminen ja tunnustaminen

Sovitaan myöhemmässä vaiheessa.

Vastaavuuden ylläpitäminen

1. Jos osapuoli aikoo hyväksyä, muuttaa tai kumota sellaista aluetta koskevan terveys- ja kasvinsuojelutoimen, jonka osalta se on tunnustanut vastaavuuden 5.6 artiklan 3 kohdan a tai b alakohdan mukaisesti, kyseisen osapuolen on

    a) arvioitava, vaikuttaako kyseisen terveys- ja kasvinsuojelutoimen hyväksyminen, muuttaminen tai kumoaminen tunnustamiseen; ja

    b) ilmoitettava toiselle osapuolelle aikomuksestaan hyväksyä, muuttaa tai kumota kyseinen terveys- ja kasvinsuojelutoimi sekä a alakohdan mukaisesta arvioinnista. Ilmoitus on annettava niin aikaisessa vaiheessa, että muutoksia voidaan vielä tehdä ja kommentit ottaa huomioon.

2. Jos osapuoli hyväksyy, muuttaa tai kumoaa sellaista aluetta koskevan terveys- ja kasvinsuojelutoimen, jonka osalta se on tunnustanut vastaavuuden, tuojaosapuolen on jatkettava 5.6 artiklan 3 kohdan a tai b alakohdassa, tapauksen mukaan, tarkoitettua vastaavuuden tunnustamista kyseisen alueen osalta, kunnes se on ilmoittanut viejäosapuolelle, onko tämän täytettävä joitakin erityisedellytyksiä, ja jos näin on, kunnes se on toimittanut tiedon erityisedellytyksistä viejäosapuolelle. Tuojaosapuolen on neuvoteltava viejäosapuolen kanssa näiden erityisedellytysten määrittämistä.

LIITE 5-E

TERVEYS- JA KASVINSUOJELUTOIMIEN TUNNUSTAMINEN

Yleiset huomautukset

1. Jos osapuoli muuttaa tässä liitteessä mainittua terveys- ja kasvinsuojelutointa, muutettua terveys- ja kasvinsuojelutointa sovelletaan toisen osapuolen tuontiin liitteessä 5-D olevan 2 kohdan mukaisesti. Päivitettyjen terveys- ja kasvinsuojelutoimien osalta seurataan kunkin osapuolen lainsäädännöllisiä julkaisuja.

2. Jos osapuoli katsoo, että tässä liitteessä mainittu erityisedellytys ei ole enää tarpeellinen, se ilmoittaa toiselle osapuolelle 26.5 artiklan mukaisesti, että se ei enää sovella kyseistä erityisedellytystä toisen osapuolen tuontiin.

3. Selkeyden vuoksi todetaan, että tuojaosapuolen terveys- ja kasvinsuojelutoimia, joihin ei muutoin viitata tässä liitteessä, tai tuojaosapuolen toimenpiteitä, jotka eivät ole terveys- ja kasvinsuojelutoimia, sovelletaan toisen osapuolen tuontiin soveltuvin osin.

A JAKSO

Terveyden suojelua koskevat toimet

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Siemenneste						
Karja						
Eläinten terveys	Direktiivi 88/407/ETY	- *Health of Animals Act*, S.C. 1990, c. 21 - *Health of Animals Regulations*, C.R.C., c. 296	Keinosiemennysaseman oltava kliinisesti vapaa paratuberkuloosista	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations* - CFIA Artificial Insemination Program	Direktiivi 88/407/ETY	1. Nautaeläinten tarttuva leukoosi: (seerumi) entsyymi-immunologinen määritys (”ELISA”) Lisäksi mahdollisuuksien mukaan valitun luovuttajasonnin emälle olisi luovuttajasonnin vieroituksen jälkeen tehtävä ELISA-testi nautaeläinten tarttuvan leukoosin varalta negatiivisin tuloksin. Siemennesteen vienti Euroopan unionin jäsenvaltioihin edellyttää emän testaamista, kun siemenneste kerätään luovuttajasonnilta ennen kuin tämä saavuttaa 24 kuukauden iän, minkä jälkeen edellytetään ELISA-testiä negatiivisin tuloksin. Testiä ei vaadita, jos valittu luovuttajasonni on peräisin karjasta, joka on akkreditoitu Kanadassa (Canada Health Accredited Herd) nautaeläinten tarttuvan leukoosin osalta; sekä

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet	Erityisedellytykset	Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	Erityisedellytykset
						2. Naudan tarttuva rinotrakeiitti: (seerumi) ELISA Kaikki laitoksessa olevat eläimet on testattava puolivuosittain naudan tarttuvan rinotrakeiitin varalta sellaisissa naudan tarttuvasta rinotrakeiitista vapaissa laitoksissa, jotka on hyväksytty Euroopan unioniin vientiä varten. Ainoastaan naudan tarttuvasta rinotrakeiitista vapaat laitokset saavat viedä siemennestettä Euroopan unioniin.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Alkiot						
In vivo -tuotetut naudan alkiot						
Eläinten terveys	Direktiivi 89/556/ETY	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*, Part XIII		- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations* - CFIA Embryo Export Approval Program	Direktiivi 89/556/ETY Päätökset 2006/168/EY 2007/240/EY	1. Luovuttajanaaraat viettivät keräämistä välittömästi edeltäneet kuusi kuukautta Kanadassa enintään kahdessa karjassa, a) jotka olivat virallisten tietojen mukaan vapaita tuberkuloosista; b) jotka olivat virallisten tietojen mukaan vapaita luomistaudista; c) jotka olivat vapaita nautaeläinten tarttuvasta leukoosista tai joissa yhdelläkään eläimellä ei ilmennyt kliinisiä oireita naudan tarttuvasta leukoosista kolmen edellisen vuoden aikana; ja d) joissa yhdelläkään eläimellä ei ilmennyt kliinisiä oireita naudan tarttuvasta rinotrakeiitista / tarttuvasta pustulaarisesta vulvovaginiitista 12 edellisen kuukauden aikana; 2. 10 kilometrin säteellä luovuttajanaaraan sijaintipaikasta ei esiintynyt epitsoottisen verenvuototaudin taudinpurkauksia keräämistä edeltäneiden 30 päivän aikana; sekä 3. Siemenneste kerätään ja varastoidaan CFIA:n hyväksymissä keräyskeskuksissa tai varastoidaan varastointikeskuksissa taikka kerätään ja varastoidaan sellaisen kolmannen maan toimivaltaisen viranomaisen hyväksymissä varastointikeskuksissa, jolla on lupa viedä sitä EU:hun, tai siemenneste viedään EU:sta.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Tuore liha						
Märehtijät, hevoseläimet, sikaeläimet, siipikarja ja tarhattu hirvi- ja jäniseläinten sekä sileälastaisten lintujen riista						
Kansanterveys	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004 (EY) N:o 2073/2005 (EU) N:o 2015/1375	- *Meat Inspection Act*, R.S.C. 1985, c. 25 (1st Supp.) - *Meat Inspection Regulations, 1990*, S.O.R./90-288 - *Food and Drugs Act*, R.S.C., 1985, c. F-27 - *Food and Drug Regulations*, C.R.C., c. 870	1. Tarttuvan spongiformisen enkefalopatian osalta Kanadan säännöt; 2. Pitkitettyä, viivästettyä sisälmysten poistoa ei sallita; 3. Tuojaosapuolen soveltamat elintarvikkeiden turvallisuutta koskevat mikrobiologiset vaatimukset; 4. Sellaisenaan syötävien elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu sianliha testataan tai jäädytetään komission asetuksen (EU) N:o 2015/1375 mukaisesti; 5. Veri kerätään suljetulla veren keräysmenetelmällä; sekä 6. Hätäteurastetuista eläimistä saatava liha ei kelpaa kaupattavaksi.	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004 (EY) N:o 2073/2005 (EU) N:o 2015/1375	Katso lisäys A

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Lihavalmisteet						
Märehtijät, hevoseläimet, sikaeläimet, siipikarja ja tarhattu riista						
Kansanterveys	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004 (EY) N:o 2073/2005	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	1. Valmisteisiin käytettävän tuoreen lihan on oltava sovellettavien erityisedellytysten mukaista, pois lukien erityisedellytys 4 silloin kun valmis valmiste kuumakäsitellään sellaiseen lämpötilaan, joka on riittävä tuhoamaan trikiinin; 2. Noudatetaan tuojaosapuolen tuotevaatimuksia; sekä 3. Noudatetaan tuojaosapuolen soveltamia elintarvikkeiden turvallisuutta koskevia mikrobiologisia vaatimuksia.	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004 (EY) N:o 2073/2005	1. Valmisteisiin käytettävän tuoreen lihan on oltava sovellettavien erityisedellytysten mukaista, pois lukien lisäyksessä A olevassa erityisedellytyksessä 6 oleva a alakohta silloin kun valmis valmiste kuumakäsitellään sellaiseen lämpötilaan, joka on riittävä tuhoamaan trikiinin; 2. Noudatetaan tuojaosapuolen tuotevaatimuksia; sekä 3. Noudatetaan tuojaosapuolen soveltamia elintarvikkeiden turvallisuutta koskevia mikrobiologisia vaatimuksia.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	**Vienti Euroopan unionista Kanadaan**			**Vienti Kanadasta Euroopan unioniin**		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Jauhettu liha, raakalihavalmisteet						
Märehtijät, hevoseläimet, sikaeläimet, siipikarja ja tarhattu riista						
Kansanterveys	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004 (EY) N:o 2073/2005	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	1. Valmisteisiin käytettävän tuoreen lihan on oltava sovellettavien erityisedellytysten mukaista; 2. Noudatetaan tuojaosapuolen tuotevaatimuksia; sekä 3. Noudatetaan tuojaosapuolen soveltamia elintarvikkeiden turvallisuutta koskevia mikrobiologisia vaatimuksia.	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004 (EY) N:o 2073/2005	1. Valmisteisiin käytettävän tuoreen lihan on oltava sovellettavien erityisedellytysten mukaista; 2. Noudatetaan tuojaosapuolen tuotevaatimuksia; sekä 3. Noudatetaan tuojaosapuolen soveltamia elintarvikkeiden turvallisuutta koskevia mikrobiologisia vaatimuksia.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Ihmisravinnoksi tarkoitetut jalostetut eläinvalkuaiset						
Märehtijät, hevoseläimet, sikaeläimet, siipikarja ja tarhattu riista						
Kansanterveys	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	1. Valmisteisiin käytettävän tuoreen lihan on oltava sovellettavien erityisedellytysten mukaista, pois lukien erityisedellytys 4 silloin kun valmis valmiste kuumakäsitellään sellaiseen lämpötilaan, joka on riittävä tuhoamaan trikiinin; sekä 2. Noudatetaan tuojaosapuolen tuotevaatimuksia.	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drugs Regulations*	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004	1. Valmisteisiin käytettävän tuoreen lihan on oltava sovellettavien erityisedellytysten mukaista, pois lukien lisäyksessä A olevassa erityisedellytyksessä 6 oleva a alakohta silloin kun valmis valmiste kuumakäsitellään sellaiseen lämpötilaan, joka on riittävä tuhoamaan trikiinin; sekä 2. Noudatetaan tuojaosapuolen tuotevaatimuksia.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Ihmisravinnoksi tarkoitettu renderöity eläinrasva						
Märehtijät, hevoseläimet, sikaeläimet, siipikarja ja tarhattu riista						
Kansanterveys	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	1. Valmisteisiin käytettävän tuoreen lihan on oltava sovellettavien erityisedellytysten mukaista, pois lukien erityisedellytys 4; sekä 2. Noudatetaan tuojaosapuolen tuotevaatimuksia.	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004	1. Valmisteisiin käytettävän tuoreen lihan on oltava sovellettavien erityisedellytysten mukaista, pois lukien lisäyksessä A olevassa erityisedellytyksessä 6 oleva a alakohta; sekä 2. Noudatetaan tuojaosapuolen tuotevaatimuksia.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Ihmisravinnoksi tarkoitetut eläinten suolet						
Nautakarja, lampaat, vuohet ja siat						
Kansanterveys	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	Tarttuvan spongiformisen enkefalopatian osalta noudatetaan Kanadan sääntöjä.	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004	Tarttuvan spongiformisen enkefalopatian osalta noudatetaan Euroopan unionin sääntöjä.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Kalastustuotteet ja elävät simpukat						
Ihmisravinnoksi tarkoitetut kala ja kalastustuotteet						
Kansanterveys	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004 (EY) N:o 2073/2005 (EY) N:o 2074/2005	- *Fish Inspection Act*, R.S.C. 1985, c. F-12 - *Fish Inspection Regulations*, C.R.C., c. 802 - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	Ilmatiiviisiin säiliöihin pakatun jäädyttämättömän savukalan suolapitoisuuden on oltava vähintään 9 % (vesivaihemenetelmä). Kanadan ja EU:n järjestelmien tarkoituksena on tarjota vastaava suojelun taso mikrobiologisten vaatimusten osalta. Niiden soveltamat lopputuotteen seurantaa koskevat mikrobiologiset vaatimukset kuitenkin poikkeavat toisistaan joiltain osin. Vientituotteiden osalta viejän vastuulla on varmistaa, että tuotteet täyttävät tuojamaan elintarvikkeiden turvallisuutta koskevat vaatimukset.	- *Fish Inspection Act* - *Fish Inspection Regulations* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004 (EY) N:o 2073/2005 (EY) N:o 2074/2005	Kanadan ja Euroopan unionin järjestelmien tarkoituksena on tarjota vastaava suojelun taso mikrobiologisten vaatimusten osalta. Kanadan ja Euroopan unionin soveltamat lopputuotteen seurantaa koskevat mikrobiologiset vaatimukset kuitenkin poikkeavat toisistaan joiltain osin. Vientituotteiden osalta viejän vastuulla on varmistaa, että tuotteet täyttävät tuojamaan elintarvikkeiden turvallisuutta koskevat vaatimukset.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Ihmisravinnoksi tarkoitettu päätön suolistettu kala						
Eläinten terveys	Direktiivi 2006/88/EY	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*, Part XVI - *Reportable Disease Regulations*, S.O.R./91-2		- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*, Part XVI	Direktiivi 2006/88/EY Asetus (EY) N:o 1251/2008	

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Ihmisravinnoksi tarkoitetut elävät simpukat, mukaan lukien piikkinahkaiset, vaippaeläimet ja merikotilot						
Kansanterveys	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004 (EY) N:o 2074/2005	- *Fish Inspection Act* - *Fish Inspection Regulations* - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	Kanadan ja Euroopan unionin järjestelmien tarkoituksena on tarjota vastaava suojelun taso mikrobiologisten vaatimusten osalta. Kanadan ja Euroopan unionin soveltamat lopputuotteen seurantaa koskevat mikrobiologiset vaatimukset kuitenkin poikkeavat toisistaan joiltain osin. Vientituotteiden osalta viejän vastuulla on varmistaa, että tuotteet täyttävät tuojamaan elintarvikkeiden turvallisuutta koskevat vaatimukset.	- *Fish Inspection Act* - *Fish Inspection Regulations* - *Management of Contaminated Fisheries Regulations*, S.O.R./90-351 - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004 (EY) N:o 2074/2005	Eläviä simpukoita seurataan simpukkaripulimyrkyn varalta riskiperusteisesti. Kanadan ja Euroopan unionin järjestelmien tarkoituksena on tarjota vastaava suojelun taso mikrobiologisten vaatimusten osalta. Kanadan ja Euroopan unionin soveltamat lopputuotteen seurantaa koskevat mikrobiologiset vaatimukset kuitenkin poikkeavat toisistaan joiltain osin. Vientituotteiden osalta viejän vastuulla on varmistaa, että tuotteet täyttävät tuojamaan elintarvikkeiden turvallisuutta koskevat vaatimukset.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Kanadan virkistyskalastusluvalla pyydetty kala						
Kansanterveys				- *Fish Inspection Act* - *Fish Inspection Regulations*	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004 (EY) N:o 2073/2005	Kanadassa virkistyskalastusluvalla pyydystetyn kalan osalta on ilmoitettava tuojan nimi, ja seuraavien edellytysten on täytyttävä: 1. Kalat on pyydystetty Kanadan kalastusvesillä luvan voimassaoloaikana urheilukalastusta koskevien Kanadan säännösten mukaisesti, ja Kanadassa sovellettavia pyynnin rajoituksia on noudatettu; 2. Kalat on suolistettu asianmukaisten hygieniaan ja säilytykseen liittyvien toimenpiteiden mukaisesti; 3. Kalat eivät ole myrkyllisistä lajeista eivätkä mahdollisesti biotoksiineja sisältävistä lajeista; sekä 4. Kalat tuodaan Euroopan unioniin kuukauden kuluessa virkistyskalastusluvan viimeisestä voimassaolopäivästä ja niitä ei ole tarkoitettu pidettäviksi kaupan. Mukana seuraavaan asiakirjaan on liitetty virkistyskalastusluvan kopio.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Ihmisravinnoksi tarkoitetut maito ja maitotuotteet						
Pastöroidut juustot ja juustot, jotka on valmistettu pastöroimattomasta (tai alhaisella lämmöllä käsitellystä) maidosta ja raakamaidosta ja joita on kypsytetty vähintään 60 päivää						
Kansanterveys	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*, s. 34 - *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*, Part B, Division 8 - *Canada Agricultural Products Act*, R.S.C 1985, c. 20 (4th Supp.) - *Dairy Products Regulations*, S.O.R./79-840	Kanadan ja Euroopan unionin järjestelmien tarkoituksena on tarjota vastaava suojelun taso mikrobiologisten vaatimusten osalta. Kanadan ja Euroopan unionin soveltamat lopputuotteen seurantaa koskevat mikrobiologiset vaatimukset kuitenkin poikkeavat toisistaan joiltain osin. Vientituotteiden osalta viejän vastuulla on varmistaa, että tuotteet täyttävät tuojamaan elintarvikkeiden turvallisuutta koskevat vaatimukset.	- *Food and Drugs Act* - *Food and Drug Regulations*, Part B, Division B - *Canada Agricultural Products Act* - *Dairy Products Regulations*	Päätös 2011/163/EU Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004 (EU) N:o 605/2010	1. Kanadan on arvioitava sellaisten laitosten vaara-analyysin ja kriittisten hallintapisteiden (”HACCP”) järjestelmät, joita ei ole hyväksytty Food Safety Enhancement Program (”FSEP”)-HACCP:n mukaisiksi, sen varmistamiseksi, että ne toimivat HACCP-periaatteiden mukaisesti; sekä 2. Vientitodistuksessa on oltava kaksi allekirjoitusta: eläinten terveystodistukset allekirjoittaa virkaeläinlääkäri ja kansanterveyteen liittyvät todistukset allekirjoittaa virallinen tarkastaja. Kanadan ja Euroopan unionin järjestelmien tarkoituksena on tarjota vastaava suojelun taso mikrobiologisten vaatimusten osalta. Kanadan ja Euroopan unionin soveltamat lopputuotteen seurantaa koskevat mikrobiologiset vaatimukset kuitenkin poikkeavat toisistaan joiltain osin. Vientituotteiden osalta viejän vastuulla on varmistaa, että tuotteet täyttävät tuojamaan elintarvikkeiden turvallisuutta koskevat vaatimukset.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Muuksi kuin ihmisravinnoksi tarkoitetut eläinten suolet						
Siat						
Eläinten terveys	Asetus (EY) N:o 1069/2009	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*, Part IV				
Muuksi kuin ihmisravinnoksi tarkoitetut luut, sarvet ja sorkat sekä niistä valmistetut tuotteet (ei jauho)						
Eläinten terveys				- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*	Asetus (EY) N:o 1069/2009	Päätöksen 97/534/EY mukainen todistus.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Muuksi kuin ihmisravinnoksi tarkoitetut veri ja verituotteet						
Märehtijät						
Eläinten terveys	Asetus (EY) N:o 1069/2009	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*, Part IV and Part XIV - *Feeds Act*, R.S.C. 1985, c. F-9 - *Feeds Regulations*, 1983, S.O.R./83-593	Tarttuvan spongiformisen enkefalopatian osalta noudatetaan Kanadan sääntöjä.			

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Muuksi kuin ihmisravinnoksi tarkoitetut mehiläistuotteet						
Eläinten terveys	Asetus (EY) N:o 1069/2009	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*, Part VI	Tuotteita on käsiteltävä, esimerkiksi pakastekuivauksella, säteilytyksellä tai tyhjiöpakkaamalla.	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations* - Mehiläistuotteita koskeva määräys TAHD-DSAT-IE-2001-3-6, 5. tammikuuta 2011	Asetus (EY) N:o 1069/2009	1. Ihmisravinnoksi tai eläinten rehuksi tai teolliseen käyttöön tarkoitetuille mehiläishoitotuotteille ei ole asetettu rajoituksia; sekä 2. Mehiläisten rehuksi tarkoitetut mehiläishoitotuotteet on käsiteltävä.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	**Vienti Euroopan unionista Kanadaan**			**Vienti Kanadasta Euroopan unioniin**		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Villa, sulat ja karva						
Villa						
Eläinten terveys	Asetus (EY) N:o 1069/2009	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*, Part IV	Alkuperätodistus	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*	Asetus (EY) N:o 1069/2009	
Sianharjakset						
Eläinten terveys	Asetus (EY) N:o 1069/2009	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*, Part IV	Alkuperätodistus	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*	Asetus (EY) N:o 1069/2009	

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	**Vienti Euroopan unionista Kanadaan**			**Vienti Kanadasta Euroopan unioniin**		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Ihmisravinnoksi tarkoitetut kuorimunat ja munatuotteet						
Eläinten terveys	Direktiivit 90/539/ETY 2002/99/EY	- *Health of Animals Act* - *Health of Animals Regulations*, Part III and Part IV (kuorimunat ja munatuotteet)	1. Alkuperävakuutus; sekä 2. Eläinlääkärintodistus	*Egg Products – Import Procedures*, AHPD-DSAE-IE-2001-5-3, 20. joulukuuta 1995	Direktiivit 90/539/ETY 2002/99/EY	

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	Vienti Euroopan unionista Kanadaan			Vienti Kanadasta Euroopan unioniin		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Monialaiset kysymykset						
Luettelo laitoksista	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Fish Inspection Act* - *Fish Inspection Regulations* - *Canada Agricultural Products Act* - *Dairy Products Regulations*	Tuoreen lihan ja lihavalmisteiden osalta edellytetään luettelointia.	- *Meat Inspection Act* - *Meat Inspection Regulations, 1990* - *Fish Inspection Act* - *Fish Inspection Regulations* - *Canada Agricultural Products Act* - *Dairy Products Regulations*	Asetukset (EY) N:o 852/2004 (EY) N:o 853/2004 (EY) N:o 854/2004	Seuraavia edellytyksiä sovelletaan kaikkiin eläimiin ja eläintuotteisiin, joilla on kansanterveyteen liittyvä tunnustus ja joiden osalta edellytetään luetteloa laitoksista: 1. Kanadan on syötettävä TRACES-järjestelmään luettelo kanadalaisista laitoksista ja tehtaista; sekä 2. Kanadan on annettava takuut siitä, että laitokset täyttävät kaikki tässä luvussa esitetyt edellytykset. Euroopan unioni päivittää ja julkaisee viivyttelemättä luettelon laitoksista.

Terveys- ja kasvinsuojelutoimien ala	**Vienti Euroopan unionista Kanadaan**			**Vienti Kanadasta Euroopan unioniin**		
	Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**	**Kanadan terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Euroopan unionin terveys- ja kasvinsuojelutoimet**	**Erityisedellytykset**
Vesi	Direktiivi 98/83/EY	*- Canada Agricultural Products Act* *- Dairy Products Regulations* *- Fish Inspection Act* *- Fish Inspection Regulations* *- Food and Drugs Act* *- Food and Drug Regulations* *- Meat Inspection Act* *- Meat Inspection Regulations, 1990*		*- Canada Agricultural Products Act* *- Dairy Products Regulations* *- Fish Inspection Act* *- Fish Inspection Regulations* *- Food and Drugs Act* *- Food and Drug Regulations* *- Meat Inspection Act* *- Meat Inspection Regulations, 1990*	Direktiivi 98/83/EY	

LISÄYS A

ERITYISEDELLYTYKSET, JOTKA KOSKEVAT TIETTYÄ TUONTIA KANADASTA EUROOPAN UNIONIIN

1. Tarttuvan spongiformisen enkefalopatian osalta noudatetaan Euroopan unionin sääntöjä;

2. Ruhoissa ei saa käyttää liinaa;

3. Dekontaminaation osalta noudatetaan Euroopan unionin sääntöjä;

4. Suomeen ja Ruotsiin tapahtuvassa viennissä sovelletaan komission asetuksessa (EY) N:o 1688/2005 tarkoitettua mikrobiologista testausta;

5. Ante mortem -tarkastus

   Sovelletaan rutiininomaisia ante mortem -tarkastusmenettelyjä ja edellytetään, että CFIA:n eläinlääkäri on paikan päällä, kun ante mortem -tarkastus suoritetaan sellaisille eläimille, jotka aiotaan teurastaa Euroopan unioniin vientiä varten;

6. Post mortem -tarkastus

   a) sianliha:

      komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2015/1375 mukaisesti:

      i) luustolihas testataan trikiinin varalta CFIA:n hyväksymällä validoidulla digestiomenetelmällä CFIA:n laboratoriossa tai CFIA:n kyseistä tarkoitusta varten sertifioimassa laboratoriossa; tai,

      ii) luustolihas kylmäkäsitellään CFIA:n hyväksymällä käsittelyllä;

b) yli 6 viikon ikäiset nautaeläimet:

i) maksa: viskeraalipuolen ja lobus caudatuksen tyven viiltäminen sappitiehyeiden tutkimusta varten;

ii) pää: kaksi alaleuan kanssa yhdensuuntaista viiltoa ulompiin puremalihaksiin;

c) kotieläiminä pidettävät kavioeläimet:

komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2015/1375 mukaisesti luustolihas testataan trikiinin varalta CFIA:n hyväksymällä validoidulla digestiomenetelmällä CFIA:n laboratoriossa tai CFIA:n kyseistä tarkoitusta varten sertifioimassa laboratoriossa;

d) tarhattu riista – villisiat:

komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2015/1375 mukaisesti luustolihas testataan trikiinin varalta CFIA:n hyväksymällä validoidulla digestiomenetelmällä CFIA:n laboratoriossa tai CFIA:n kyseistä tarkoitusta varten sertifioimassa laboratoriossa;

7. Yleistä hygieniaa koskevat säännölliset tarkastukset:
Kanadan operatiivisten ja esioperatiivisten terveysvaatimusten lisäksi sovelletaan Amerikan yhdysvaltojen (USA) osalta E. coli- ja salmonella-bakteereja koskevia tuotteiden testausvaatimuksia, sellaisena kuin ne on esitetty liitteessä T – testaus Escherichia coli (E. coli) -bakteerin varalta teurastamoissa – ja liitteessä U – CFIA's Meat Hygiene Manual of Procedures -oppaan luvun 11 USA-jaksossa esitetyt salmonellaa koskevat USDA-suoritestandardit; sekä

8. Noudatetaan tuojaosapuolen soveltamia elintarvikkeiden turvallisuutta koskevia mikrobiologisia vaatimuksia.

B JAKSO

Kasvinsuojelutoimet

Sovitaan myöhemmässä vaiheessa.

LIITE 5-F

YKSIKÖIDEN JA LAITOSTEN HYVÄKSYMINEN

Sopimuksen 5.7 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitetut edellytykset ja menettelyt ovat seuraavat:

a) tuojaosapuolen toimivaltainen viranomainen on tarvittaessa hyväksynyt tuotteen tuonnin;

b) viejäosapuolen toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt kyseisen yksikön tai laitoksen;

c) viejäosapuolen toimivaltaisella viranomaisella on oikeus keskeyttää tai peruuttaa yksikön tai laitoksen lupa; sekä

d) viejäosapuoli on toimittanut tuojaosapuolen pyytämät olennaiset tiedot.

LIITE 5-G

KASVIEN TERVEYTTÄ KOSKEVIIN ERITYISIIN TUONTIVAATIMUKSIIN LIITTYVÄ MENETTELY

Menettelyn tärkein tavoite on varmistaa, että tuojaosapuoli laatii hyödykkeiden osalta parhaan kykynsä mukaan säänneltyjen tuhoojien luettelon ja ylläpitää sitä siltä osin kuin sen alueella esiintyy kasvien terveyteen liittyviä ongelmia.

1. Jos osapuolet yhdessä määrittävät tietyn hyödykkeen ensisijaiseksi, tuojaosapuolen olisi laadittava alustava tuhoojien luettelo kyseisen hyödykkeen osalta osapuolten sopiman määräajan kuluessa, kun se on saanut viejäosapuolelta

    a) tiedot viejäosapuolen alueen tuhoojatilanteesta ainakin yhden osapuolen sääntelemien tuhoojien osalta; ja

    b) tiedot tuhoojatilanteesta muiden sen alueella esiintyvien tuhoojien osalta kansainvälisten tietokantojen ja muiden käytettävissä olevien tietolähteiden pohjalta.

2. Tuojaosapuolen alustava tuhoojien luettelo voi sisältää tuhoojia, joita jo säännellään sen alueella. Sen lisäksi se voi sisältää potentiaalisia karanteenituhoojia, joiden osalta osapuoli saattaa vaatia riskinarviointia, jos hyödyke katsotaan ensisijaiseksi 3 kohdan mukaisesti.

3. Sellaisen hyödykkeen osalta,

   a) jolle on laadittu alustava tuhoojien luettelo 2 kohdan mukaisesti;

   b) jonka osapuolet määrittävät ensisijaiseksi; ja

   c) josta viejäosapuoli on toimittanut kaikki tuojaosapuolen edellyttämät olennaiset tiedot,

   tuojaosapuolen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet säänneltyjen tuhoojien luettelon laatimiseksi ja vahvistettava kyseistä hyödykettä koskevat erityiset tuontivaatimukset.

4. Jos tuojaosapuoli esittää enemmän kuin yhden kasvinsuojelutoimen, jonka noudattamista edellytetään tiettyä hyödykettä koskevien erityisten tuontivaatimusten täyttämiseksi, viejäosapuolen toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava tuojaosapuolen toimivaltaisille viranomaisille, mitä toimenpidettä tai toimenpiteitä se käyttää sertifiointinsa perustana.

LIITE 5-H

AUDITOINNIN TAI TARKASTUKSEN TEKEMISTÄ KOSKEVAT PERIAATTEET JA OHJEET

Sovitaan myöhemmässä vaiheessa.

LIITE 5-I

VIENTITODISTUS

Eläinten ja eläintuotteiden terveystodistusten mallit

1. Virallisten terveystodistusten on katettava osapuolten välisen kaupan kohteena olevien tuotteiden lähetykset.

Terveystodistukset

2. Vastaavuus tunnustettu: käytettävä terveystodistuksen mallia (toimenpiteiden tai todistusjärjestelmien vastaavuus). Viitataan liitteeseen 5-E:

”Tässä kuvattu [lisätään tuote] on niiden asiaa koskevien [Euroopan unionin / Kanadan] (*) terveys- ja kasvinsuojelutoimien mukainen, joiden on tunnustettu vastaavan [Kanadan / Euroopan unionin] terveys- ja kasvinsuojelutoimia ja Kanadan ja Euroopan unionin välisen laaja-alaisen talous- ja kauppasopimuksen liitteen 5-E vaatimuksia [sekä liitteessä 5-E esitettyjä erityisedellytyksiä](*).

* Tarpeeton yliviivataan.”

3. Olemassa olevia todistuksia käytetään, kunnes vastaavuuden perusteella laaditut todistukset on annettu.

Todistusten viralliset kielet

4. a) Euroopan unioniin tuonnin yhteydessä todistus on laadittava ainakin yhdellä sen jäsenvaltion virallisista kielistä, jonka rajatarkastusaseman kautta lähetys tulee Euroopan unioniin; ja

   b) Kanadaan tuonnin yhteydessä todistus on laadittava ainakin yhdellä Kanadan virallisista kielistä.

Todistuksen antaminen

5. Todistusten sisältämän tiedon vaihto voi tapahtua paperiasiakirjoihin perustuvan järjestelmän tai sellaisen turvallisen sähköisen tiedonsiirtojärjestelmän avulla, joka tarjoaa vastaavan todistustakuun. Viejäosapuoli voi valita sähköiset viralliset todistukset, jos tuojaosapuoli katsoo niiden tarjoavan vastaavan todistustakuun, mukaan lukien digitaaliset allekirjoitukset ja kiistämättömyysmekanismi. Tuojaosapuolen suostumus yksinomaan sähköisten todistusten käyttöön voidaan vahvistaa joko kirjaamalla se kirjeenvaihdon avulla johonkin tämän luvun liitteissä tai sopimuksen 5.14 artiklan 8 kohdan mukaisesti kirjeenvaihdolla.

6. Euroopan unioni voi antaa tuontitodistukset sellaisille Kanadasta tuotaville eläville eläimille ja eläintuotteille, joilla on kauppa- ja vientivalvontajärjestelmässä (”Traces”) liitteen 5-E mukainen vastaavuusasema.

LIITE 5-J

TUONTITARKASTUKSET JA -MAKSUT

A JAKSO

Tarkastustiheys

Osapuolet voivat tarvittaessa muuttaa tarkastustiheyttä omalla vastuualallaan ottaen huomioon viejäosapuolen ennen vientiä tekemien tarkastusten luonteen, tuojaosapuolen aiemmat kokemukset viejäosapuolesta tuoduista tuotteista, vastaavuuden tunnustamisessa saavutetun edistymisen taikka tässä sopimuksessa tarkoitettujen toimien tai neuvottelujen tuloksena saavutetun edistymisen.

Taulukko 1 – Elävien eläinten, eläintuotteiden ja eläimistä saatavien sivutuotteiden lähetyksiä koskevien rajatarkastusten tiheys

Rajatarkastuksen tyyppi	5.10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toteuttamistiheys
1. Asiakirjat ja tunnistaminen Kukin osapuoli suorittaa asiakirja- ja tunnistustarkastuksia kaikille lähetyksille.	
2. Fyysiset tarkastukset	
Elävät eläimet	100 prosenttia
Siemenneste, alkiot tai munasolut	10 prosenttia
Ihmisravinnoksi tarkoitetut eläintuotteet Tuore liha, muut eläimenosat mukaan lukien, ja tuotteet, jotka ovat peräisin nautaeläimistä, lampaista, vuohista, sioista ja hevoseläinten lajeista, sellaisena kuin ne on määritelty neuvoston direktiivissä 92/5/ETY Kokonaiset munat Laardi ja renderoidut rasvat Eläinten suolet Gelatiini Siipikarjanliha ja siitä tehdyt valmisteet Kaninliha, (luonnonvaraisen tai tarhatun) riistan liha ja niistä saatavat tuotteet Maito ja maitotuotteet Munatuotteet Hunaja Luut ja luutuotteet Lihavalmisteet ja jauhettu liha Sammakonreidet ja etanat	10 prosenttia

Rajatarkastuksen tyyppi	5.10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toteuttamistiheys
Muuksi kuin ihmisravinnoksi tarkoitetut eläintuotteet Laardi ja renderoidut rasvat Eläinten suolet Maito ja maitotuotteet Gelatiini Luut ja luutuotteet Kavioeläinten nahat ja vuodat Metsästystrofeet Jalostettu lemmikkieläinten ruoka Lemmikkieläinten ruoan valmistukseen käytettävät raaka-aineet Farmaseuttiseen tai tekniseen käyttöön tarkoitetut raaka-aineet, veri, verituotteet, rauhaset ja elimet Jalostettu (pakattu) eläinvalkuainen Harjakset, villa, karvat ja höyhenet Sarvet ja sarvituotteet, kaviot, sorkat ja niistä valmistetut tuotteet Mehiläistuotteet Siitosmunat Lanta Heinä ja oljet	10 prosenttia

Rajatarkastuksen tyyppi	5.10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toteuttamistiheys
Muuksi kuin ihmisravinnoksi tarkoitettu jalostettu eläinvalkuainen (irtotavarana)	100 prosenttia kuuden peräkkäisen lähetyksen osalta (asetuksen (EY) N:o 1069/2009 täytäntöönpanoa koskevan komission asetuksen (EU) N:o 142/2011 mukaisesti), ja jos nämä peräkkäiset kokeet osoittautuvat negatiivisiksi, pistokokeet vähennetään 20 prosenttiin samasta lähteestä tulevien seuraavien irtotavaralähetysten osalta. Jos yhden tällaisen pistokokeen tulos osoittautuu positiiviseksi, toimivaltaisen viranomaisen on otettava näytteet kustakin samasta lähteestä tulevasta lähetyksestä siihen saakka, että kuusi peräkkäistä koetta jälleen osoittautuvat negatiivisiksi.
Elävät simpukat	15 prosenttia
Ihmisravinnoksi tarkoitetut kala ja kalastustuotteet Kalastustuotteet ilmatiiviisti suljetuissa astioissa, joiden tarkoituksena on pitää tuotteiden lämpötila vakaana ympäristön lämpötilasta huolimatta, tuore ja jäädytetty kala, kuivatut kalastustuotteet, suolatut kalastustuotteet tai kuivatut ja suolatut kalastustuotteet	15 prosenttia
Muut kalastustuotteet Elävät äyriäiset tai tuore kala, jolta on poistettu pää ja sisälmykset ilman muuta manuaalista käsittelyä	2 prosenttia

Tätä liitettä sovellettaessa ’lähetyksellä’ tarkoitetaan saman tyyppisten tuotteiden määrää, joka sisältyy samaan terveystodistukseen tai asiakirjaan, joka kuljetetaan samalla kuljetuksella, jolla on yksi lähettäjä ja joka on peräisin samasta viejäosapuolesta tai tämän osasta.

B JAKSO

Maksut

Sovitaan myöhemmässä vaiheessa.

LIITE 8-A

PAKKOLUNASTUS

Osapuolet vahvistavat yhteisymmärryksensä seuraavista seikoista:

1. Pakkolunastus voi olla välitöntä tai välillistä:

   a) kyseessä on välitön pakkolunastus, kun sijoitus kansallistetaan tai muulla tavalla pakkolunastetaan suoraan siirtämällä omistusoikeus virallisesti tai takavarikoimalla; ja

   b) kyseessä on välillinen pakkolunastus, kun osapuolen toimenpiteellä tai joukolla toimenpiteitä on sama vaikutus kuin välittömällä pakkolunastuksella siten, että se merkittävällä tavalla estää asianomaista sijoittajaa hyödyntämästä sijoituksensa perusominaisuuksia, käyttöoikeus mukaan luettuna, nauttimasta siitä ja myymästä sitä ilman, että omistusoikeus siirretään virallisesti tai takavarikoidaan.

2. Sen määrittäminen, onko osapuolen toimenpiteessä tai joukossa toimenpiteitä tietyssä tilanteessa kyse välillisestä pakkolunastuksesta, edellyttää tapauskohtaista ja tosiasioihin perustuvaa selvitystä, jossa otetaan huomioon muun muassa seuraavat seikat:

   a) toimenpiteen tai toimenpiteiden joukon taloudellinen vaikutus, vaikkakaan se, että toimenpiteellä tai joukolla toimenpiteitä on haitallinen vaikutus sijoituksen taloudelliseen arvoon, ei yksinään tarkoita, että kyseessä on välillinen pakkolunastus;

   b) osapuolen toimenpiteen tai toimenpiteiden joukon kesto;

c) se, missä määrin toimenpide tai joukko toimenpiteitä vaikuttaa haitallisesti sijoitukseen perustuviin selkeisiin ja kohtuullisiin odotuksiin; ja

d) toimenpiteen tai toimenpiteiden joukon luonne, erityisesti niiden tavoite, laajuus ja tarkoitus.

3. Selkeyden vuoksi todetaan, että osapuolen ei-syrjivät toimenpiteet, joka on suunniteltu ja toteutettu oikeutettujen julkisten politiikan tavoitteiden kuten terveyden, turvallisuuden tai ympäristön suojaamiseksi, eivät muodosta välillistä pakkolunastusta, lukuun ottamatta niitä harvinaisia tapauksia, joissa toimenpiteen tai toimenpiteiden joukon vaikutus on tavoitteeseen nähden niin voimakas, että se vaikuttaa ilmeisen kohtuuttomalta.

LIITE 8-B

JULKINEN VELKA

1. Tässä liitteessä tarkoitetaan

   sovitulla uudelleenjärjestelyllä osapuolen velan uudelleen järjestelyä tai uudelleen sovittamista seuraavasti:

   a) velkainstrumenttien mukauttaminen tai muuttaminen niiden ehtojen mukaisesti, mukaan lukien niihin sovellettava laki, tai

   b) velkojen vaihto tai muu samanlainen prosessi, jossa ne, joiden hallussa on vähintään 75 prosenttia jäljellä olevan, uudelleenjärjestelyjen kohteena olevan velan koko pääomamäärästä, ovat suostuneet tällaiseen velkojen vaihtoon tai muuhun prosessiin; ja

   velkainstrumenttiin **sovellettavalla lailla** oikeudenkäyttöalueella kyseiseen velkainstrumenttiin sovellettavaa lainsäädäntöä.

2. Kannetta, jonka mukaan osapuolen velan uudelleenjärjestely rikkoo C ja D jakson mukaisia velvollisuuksia, ei voida esittää tai, jos sellainen on jo esitetty, kanne ei voi jatkua F jakson mukaisesti, jos uudelleenjärjestely on sovittu uudelleenjärjestely esittämisen ajankohtana tai se muuttuu sovituksi uudelleenjärjestelyksi esittämisen jälkeen, lukuun ottamatta kannetta, jonka mukaan uudelleenjärjestely on 8.6 tai 8.7 artiklan vastainen.

3. Sen estämättä, mitä 8.22 artiklan 1 kohdan b alakohdassa määrätään, ja jollei 2 kohdasta muuta johdu, osapuolen sijoittaja ei saa esittää F jakson mukaisesti kannetta, jonka mukaan osapuolen velan uudelleenjärjestely rikkoo C ja D jakson mukaisia velvollisuuksia (muut kuin 8.6 ja 8.7 artikla)[1], ellei kantajan kirjallisen neuvottelupyynnön esittämispäivästä ole kulunut 270 päivää 8.19 artiklan mukaisesti.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että **osapuolen velalla** tarkoitetaan osapuolen minkä tahansa hallintotason velkainstrumenttia.

[1] Selkeyden vuoksi todetaan, että pelkät osapuolen tietyille sijoittajille tai sijoituksille myöntämän kohtelun erot, jotka perustuvat oikeutettuihin politiikan tavoitteisiin velkakriisin tai velkakriisin uhan yhteydessä, mukaan lukien kelpoisuudesta velkojen uudelleenjärjestelyyn johtuvat erot kohtelussa, eivät merkitse 8.6 tai 8.7 artiklan rikkomista.

LIITE 8-C

RIITOJEN RATKAISUMEKANISMIN ULKOPUOLELLE JÄTTÄMINEN

Säädöksen *Investment Canada Act*, R.S.C. 1985, c. 28 (1st Supp.) mukaisen tarkastelun jälkeen tehtävään Kanadan päätökseen siitä, sallitaanko tarkastelun kohteena oleva sijoitus vai ei, ei sovelleta F jakson riitojenratkaisumenettelyä koskevia määräyksiä eikä kahdennenkymmenennenyhdeksännen luvun (Riitojen ratkaiseminen) määräyksiä. Selkeyden vuoksi todetaan, että soveltamatta jättäminen ei vaikuta osapuolen oikeuteen vedota kahdennenkymmenennenyhdeksännen luvun (Riitojen ratkaiseminen) määräyksiin siltä osin kuin on kyse toimenpiteen yhdenmukaisuudesta osapuolen varausten kanssa, sellaisina kuin ne esitetään tapauksen mukaan liitteessä I, II tai III olevassa osapuolen luettelossa.

LIITE 8-D

8.12 ARTIKLAN 6 KOHTAA KOSKEVA YHTEINEN JULISTUS

Pitäen mielessä, että sijoittajien ja valtioiden välisten sijoitusriitojen ratkaisemista varten perustetun tuomioistuimen tarkoituksena on panna täytäntöön 8.18 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut velvollisuudet ja että ne eivät ole mekanismi, jolla haetaan muutosta kansallisten tuomioistuinten tuomioihin, osapuolet muistuttavat, että kunkin osapuolen kansalliset tuomioistuimet ovat vastuussa teollis- ja tekijänoikeuksien olemassaolon ja pätevyyden määrittämisestä. Lisäksi osapuolet tunnustavat, että kukin osapuoli voi vapaasti valita tarkoituksenmukaiset menettelyt tämän sopimuksen teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien määräysten sisällyttämiseksi omaan oikeusjärjestykseensä ja -käytäntöönsä. Osapuolet sopivat tarkastelevansa teollis- ja tekijänoikeuksien sekä sijoittamista koskevien määräysten suhdetta kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta tai osapuolen pyynnöstä. Tarkastelun lisäksi osapuolet voivat tarvittavassa laajuudessa laatia sitovia tulkintoja sen varmistamiseksi, että tämän sopimuksen mukaista sijoitusten suojan soveltamisalaa tulkitaan asianmukaisesti 8.31 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

LIITE 8-E

8.16 ARTIKLAA, 9.8 ARTIKLAA JA 28.6 ARTIKLAA KOSKEVA YHTEINEN JULISTUS

8.16 artiklan (Etujen kieltäminen), 9.8 artiklan ja 28.6 (Kansallinen turvallisuus) artiklan osalta osapuolet vahvistavat yhteisymmärryksensä siitä, että toimenpiteisiin, jotka ”liittyvät kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen”, sisältyy myös ihmisoikeuksien suoja.

LIITE 8-F

SÄÄDÖSTÄ *INVESTMENT CANADA ACT* KOSKEVA KANADAN JULISTUS

Kun tämä sopimus on pantu täytäntöön, Kanada nostaa säädöksessä *Investment Canada Act*, R.S.C. 1985, c. 28 (1st Supp.), jäljempänä ’ICA’, vahvistetun tarkastelua koskevan kynnysarvon 1,5 miljardiin Kanadan dollariin.

ICA:an myöhemmin tehtäviin mahdollisiin muutoksiin sovellettaisiin vaatimusta, jonka mukaan tällaisilla muutoksilla ei voitaisi vähentää ICA:n vastaavuutta tämän sopimuksen mukaisiin sijoitusvelvollisuuksiin nähden.

Kuten Kanadan ICA:ta koskevassa varauksessa (Liite 1-C-1) vahvistetaan, korkeampaa kynnysarvoa sovelletaan sellaisten Euroopan unionin sijoittajien kanadalaisia yrityksiä koskeviin yritysostoihin, jotka eivät ole valtionyhtiöitä. Sen määrittäminen, onko ostaja Euroopan unionin sijoittaja, perustuisi siihen, onko Euroopan unionin kansalaisella laillinen määräysvalta hankkijassa tai, omistusenemmistön puuttuessa, onko Euroopan unionin kansalaisilla tosiasiallinen määräysvalta hankkijassa esimerkiksi äänivallan hallussapidon kautta tai hallituksen jäsenten kansalaisuuden kautta. Myös sellaiset Euroopan unionin yritykset, jotka ovat sellaisten maiden kansalaisten määräysvallassa, joiden kanssa Kanadalla on voimassa oleva vapaakauppasopimus ja joiden kanssa Kanada on tehnyt sijoittamiseen liittyviä sitoumuksia, hyötyisivät korkeammasta kynnysarvosta.

Kun tämä sopimus tulee voimaan, Kanada aikoo muuttaa ICA:ta edellä mainittua korkeampaa tarkastelun kynnysarvoa koskevien tarvittavien muutosten tekemiseksi.

LIITE 9-A

RAJATYLITTÄVÄN PALVELUNTARJONNAN KANSALLISTA KOHTELUA KOSKEVA YHTEISYMMÄRRYS

1. EU-osapuoli ja Kanada ovat yhtä mieltä 9.3 artiklan soveltamisesta 9.1 artiklassa määriteltyä rajatylittävää palveluntarjontaa tai osapuolen luonnollisen henkilön toisen osapuolen alueella tarjoamaa palveluntarjontaa koskevaan kohteluun, jonka on myöntänyt Kanadan provinssi- tai territoriotason hallinto tai Euroopan unionin jonkin jäsenvaltion hallinto tai jossakin jäsenvaltiossa toimiva hallinto.

2. ”Kohtelua, joka on yhtä edullinen kuin se edullisin kohtelu, jonka kyseinen hallinto vastaavissa tilanteissa myöntää omille palveluntarjoajilleen ja palveluilleen” ei sovelleta 9.3 artiklan nojalla toisen osapuolen henkilöihin tai tämän henkilön tarjoamiin palveluihin, jos

   a) Kanadan tapauksessa provinssi- tai territoriotason hallinto myöntää edullisemman kohtelun sellaiselle palveluntarjoajalle, joka on muun Kanadan provinssi- tai territoriotason hallinnon henkilö, tai tämän henkilön tarjoamille palvelulle; ja

   b) EU-osapuolen tapauksessa:

      i) Euroopan unionin jäsenvaltion hallinto myöntää edullisemman kohtelun sellaiselle palveluntarjoajalle, joka on muun Euroopan unionin jäsenvaltion henkilö, tai tällaisen henkilön tarjoamille palvelulle;

      ii) Euroopan unionin jäsenvaltion alueellinen hallinto myöntää edullisemman kohtelun sellaiselle palveluntarjoajalle, joka on kyseisen Euroopan unionin jäsenvaltion muun alueen henkilö, tai tällaisen henkilön tarjoamille palvelulle; ja

c) edellä a ja b alakohdassa tarkoitettu edullisempi kohtelu myönnetään näiden hallintojen välillä sovellettavien erityisten keskinäisten oikeuksien ja velvollisuuksien nojalla.

3. EU-osapuolen osalta 2 kohta sisältää erityisesti *Euroopan unionin toiminnasta* Lissabonissa 13 päivänä joulukuuta 2007 *tehdyn sopimuksen* mukaisesti myönnetyn kohtelun henkilöiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden osalta sekä kaikkien mainitun sopimuksen nojalla hyväksyttyjen toimenpiteiden nojalla myönnetyn kohtelun. Jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion hallinto tai jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa toimiva hallinto voi *Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen* perusteella myöntää edullisemman kohtelun muun Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisille tai muun Euroopan unionin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti muodostetuille yrityksille, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai rekisteröity toimipaikka on Euroopan unionissa, sekä tällaisten luonnollisten henkilöiden tai yritysten tarjoamille palveluille.

4. Kanadan osalta 2 kohta sisältää erityisesti Kanadan hallituksen ja sen provinssien ja territorioiden hallitusten välillä 18. heinäkuuta 1994 tehdyn, Kanadan sisäistä kauppaa koskevan sopimuksen *Canadian Agreement on Internal Trade*, jäljempänä ’AIT’, mukaisesti myönnetyn kohtelun sekä AIT:n tai alueellisten, henkilöiden ja palveluiden vapaata liikkuvuutta koskevien sopimusten nojalla hyväksyttyjen toimenpiteiden mukaisesti myönnetyn kohtelun. Kanadan provinssi- tai territoriotason hallinto voi myöntää edullisemman kohtelun AIT:n ja mainittujen alueellisten sopimusten nojalla AIT:n tai alueellisten sopimusten osapuolen alueella asuville luonnollisille henkilöille tai yrityksille, jotka on muodostettu AIT:n tai alueellisten sopimusten osapuolen lainsäädännön mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Kanadassa, sekä tällaisten luonnollisten henkilöiden tai yritysten tarjoamille palveluille.

LIITE 9-B

UUSIA PALVELUJA, JOITA EI OLE LUOKITELTU YHDISTYNEIDEIN KANSAKUNTIEN YHTEISESSÄ TAVARALUOKITUKSESSA (CPC 1991), KOSKEVA YHTEISYMMÄRRYS

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kahdettatoista lukua (Sisäinen sääntely) ja 9.3, 9.5 ja 9.6 artiklaa ei sovelleta toimenpiteeseen, joka koskee uutta palvelua, jota ei voida luokitella CPC 1991:n mukaisesti.

2. Siinä määrin kuin se on mahdollista, osapuolet ilmoittavat toisilleen 1 kohdassa tarkoitettua uutta palvelua koskevasta, kahdennentoista luvun (Sisäinen sääntely) sekä 9.3, 9.5 ja 9.6 artiklan vastaisesta toimenpiteestä ennen sen hyväksymistä.

3. Osapuolen pyynnöstä osapuolet käynnistävät neuvottelut uuden palvelun sisällyttämiseksi tämän sopimuksen soveltamisalaan.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että 1 kohtaa ei sovelleta olemassa olevaan palveluun, joka voitaisiin luokitella CPC 1991:n mukaisesti mutta jota ei aiemmin voitu toimittaa rajatylittävästi teknisistä syistä.

LIITE 9-C

KURIIRIPALVELUJA KOSKEVA YHTEISYMMÄRRYS

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä 8.2 artiklan 2 kohdan a alakohdan (soveltamisala) ja 9.2 artiklan 2 kohdan e alakohdan (soveltamisala) soveltamisesta seuraavassa esitetyn mukaisesti.

2. Osapuolet vahvistavat, että kuriiripalvelut kuuluvat kahdeksannen luvun (Sijoitukset) ja yhdeksännen luvun (Rajatylittävä palvelukauppa) soveltamisalaan, ja niihin sovelletaan liitteissä I ja II olevissa osapuolten luetteloissa esitettyjä varauksia. Selkeyden vuoksi todetaan, että kahdeksannen luvun ja yhdeksännen luvun nojalla kuriiripalveluille myönnettävään kohteluun ei sisälly lentoliikenneoikeuksien myöntäminen kuriiripalvelujen tarjoajille. Näihin oikeuksiin sovelletaan Brysselissä 17 päivänä joulukuuta 2009 ja Ottawassa 18 päivänä joulukuuta 2009 tehtyä *Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Kanadan välistä lentoliikennesopimusta*.

LIITE 10-A

LUETTELO EUROOPAN UNIONIN JÄSENVALTIOIDEN YHTEYSPISTEISTÄ

Tätä liitettä sovellettaessa käytetään liitteessä 10-E olevassa 8 kohdassa määriteltyjä lyhenteitä.

AT
Oleskeluluvat ja viisumit:
Osasto III/4 - Oleskeluluvat, väestörekisteri ja kansalaisuusasiat
Liittovaltion sisäministeriö

Työmarkkinat:
EU:n työmarkkinalainsäädäntö ja työmarkkinalainsäädännön kansainväliset kysymykset
Liittovaltion työ-, sosiaali- ja kuluttajansuoja-asiain ministeriö

BE
Direction générale Potentiel économique
Politique Commerciale

BG
Kansainvälisestä työvoiman muuttoliikkeestä ja sovittelusta vastaava johtaja
Työvoimatoimisto

CY
Väestörekisteristä ja muuttoliikkeestä vastaavan osaston johtaja
Sisäministeriö

CZ
Teollisuus- ja kauppaministeriö
Yleisestä kauppapolitiikasta ja kansainvälisistä taloudellisista organisaatioista vastaava osasto

DE
CETA-neuvonantaja
Kanadalais-saksalainen teollisuus- ja kauppakamari

DK
Tanskan työmarkkina- ja työvoimavirasto
Työministeriö

EE
Muuttoliike- ja rajapolitiikan osaston päällikkö
Viron sisäministeriö

EL
Oikeus- ja sisäasioita sekä Schengeniä käsittelevä osasto
Ulkoasianministeriö

ES
Työ- ja sosiaaliasiainministeriö

FI
Maahanmuuttoyksikkö, työntekijöitä koskevat asiat
Maahanmuuttovirasto

FR
Direction générale des étrangers en France (DGEF).
Ministère de l'Intérieur

HR
Kauppapolitiikan osaston päällikkö
Ulko- ja Eurooppa-asiain ministeriö

HU
Kauppapolitiikan ja maailmantalouden osasto
Ulkoasianministeriö

IE
Immigration and Citizenship Policy Division (Maahanmuutto- ja kansalaisuuspolitiikan osasto)
Irish Naturalisation & Immigration Service (Irlannin maahanmuutto- ja kansalaisuusvirasto)

IT
Kauppapolitiikan osasto
Taloudellisen kehityksen ministeriö

LT
Kansainvälisistä taloudellisista organisaatioista vastaava osasto
Ulkoisista taloudellisista suhteista vastaava osasto
Liettuan tasavallan ulkoasiainministeriö

LU
Bureau des Passeports, Visas et Légalisations
Ulkoasianministeriö

LV
Latvian kansalaisuus- ja maahanmuuttovirasto

MT
Director Citizenship and Expatriate Affairs (Kansalaisuudesta ja ulkomaille muuttaneiden asioista vastaava johtaja)
Citizenship and Expatriate Affairs Department (Kansalaisuudesta ja ulkomaille muuttaneiden asioista vastaava osasto)
Ministry for Home Affairs & National Security (Sisäasiain ja kansallisen turvallisuuden ministeriö)

NL
Taloudellisista suhteista ulkomaihin vastaava osasto
Ulkoasianministeriö

PT
Konsuliasioista ja portugalilaisyhteisöistä vastaava osasto
Ulkoasianministeriö

PL
Kauppapolitiikan osasto
Talousministeriö

RO
Oleskelusta/asumisesta EU:ssa, ETA-kansalaisuudesta ja kolmansien maiden kansalaisuudesta vastaava yksikkö – maahanmuutto-osasto
Maahanmuuton tarkastuslaitos

SE
Kauppakollegio
Oikeusministeriö, Maahanmuuton ja turvapaikkapolitiikan osasto

SI
Maahanmuuttopolitiikan ja lasinsäädännön osasto
Maahanmuuttotoimisto
Sisäisiä hallinnollisia asioita, maahanmuuttoa ja kansalaisuutta käsittelevä osasto
Sisäministeriö

SK
Ulkomaalaisasioita käsittelevä poliisiviranomainen
Rajavartiolaitos ja poliisivoimien ylijohdon ulkomaalaisasioita käsittelevä yksikkö
Kauppapolitiikan osasto
Talousministeriö

UK
Head of Migration Policy (Maahanmuuttopolitiikan päällikkö)
Immigration and Border Policy Directorate (Maahanmuutosta ja rajavartiolaitoksesta vastaava osasto)
Home Office (Sisäministeriö)

LIITE 10-B

VARAUKSET JA POIKKEUKSET, JOITA TIETYISSÄ EUROOPAN UNIONIN JÄSENVALTIOISSA SOVELLETAAN AVAINHENKILÖSTÖÖN JA LYHYTAIKAISIIN LIIKEMATKALAISIIN

1. Tässä liitteessä mainittuihin olemassa oleviin vaatimustenvastaisiin toimenpiteisiin ei sovelleta 10.7 ja 10.9 artiklaa vaatimustenvastaisuuden osalta.

2. Tässä liitteessä mainittu toimenpide voidaan pitää voimassa, uusia tai muuttaa taikka sen voimassaoloa voidaan jatkaa edellyttäen, että muutos ei vähennä toimenpiteen vastaavuutta 10.7 tai 10.9 artiklan osalta, siihen nähden millaisena se oli voimassa ennen muutosta.[1]

3. Sijoitustarkoituksessa tulevat liikematkalaiset

Kaikki toimialat	**AT:** Liikematkalaisen on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: ei sitoumuksia. **CZ:** Sijoitustarkoituksessa tulevan liikematkalaisen on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: ei sitoumuksia. **SK:** Sijoitustarkoituksessa tulevan liikematkalaisen on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: ei sitoumuksia. Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa. **UK:** Oleskelun sallittu kesto: enintään 90 päivää kahdentoista kuukauden ajanjaksolla. Liikematkalaisen on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: ei sitoumuksia.

[1] Tätä kohtaa ei sovelleta Yhdistyneen kuningaskunnan varauksiin.

4. Sijoittajat

Kaikki toimialat	**AT:** Taloudellinen tarveharkinta. **CZ, SK:** Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa, jos sijoittaja on yrityksen palveluksessa. **DK:** Enintään 90 päivää kuuden kuukauden ajanjaksolla. Yrityksen perustaminen itsenäisenä elinkeinonharjoittajana Tanskaan edellyttää sijoittajalta työlupaa. **FI:** Sijoittajan on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa keskijohdossa tai ylimmässä johdossa. **HU:** Oleskelun kesto voi olla enintään 90 päivää, jos sijoittaja ei ole Unkarissa yrityksen palveluksessa. Jos sijoittaja on Unkarissa yrityksen palveluksessa, edellytetään taloudellista tarveharkintaa. **IT:** Jos sijoittaja ei ole yrityksen palveluksessa, edellytetään taloudellista tarveharkintaa. **LT, NL, PL:** Sijoittajien luokkaa ei tunnusteta sellaisten luonnollisten henkilöiden osalta, jotka edustavat sijoittajaa. **LV:** Ennen sijoittamisvaihetta oleskelun kesto on enintään 90 päivää kuuden kuukauden ajanjaksolla. Sijoittamisen tapahduttua kestoa voidaan pidentää yhteen vuoteen riippuen kansallisen lainsäädännön perusteista ja alasta sekä tehdyn sijoituksen suuruudesta. **UK:** Sijoittajien luokkaa ei tunnusteta: ei sitoumuksia.

5. Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät (asiantuntijat ja johto):

Kaikki toimialat	**BG:** Bulgarialaisen yrityksen palveluksessa olevien ulkomaisten luonnollisten henkilöiden määrä ei saa olla suurempi kuin kymmenen prosenttia kunkin bulgarialaisen yrityksen palveluksessa olevien Euroopan unionin kansalaisten keskimääräisestä vuotuisesta määrästä. Jos työntekijöitä on alle 100, määrä voi ylittää kymmenen prosenttia, jos siihen saadaan lupa. **AT, CZ, SK, UK:** Yrityksen sisäisesti siirretyn työntekijän on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: ei sitoumuksia. **FI:** Johdon on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa. **HU:** Luonnolliset henkilöt, jotka ovat olleet yrityksen osakkaita, eivät voi olla sisäisesti siirrettyjä työntekijöitä.

6. Yrityksen sisäisesti siirretyt työtekijät (korkeakoulututkinnon suorittaneet harjoittelijat)

Kaikki toimialat	**AT, CZ, FR, DE, ES, HU, SK:** Korkeakoulututkinnon suorittaneen harjoittelijan siirtämisen perusteena olevalla koulutuksella on oltava yhteys korkeakoulututkinnon suorittaneen harjoittelijan suorittamaan tutkintoon. **BG, HU:** Taloudellinen tarveharkinta. **CZ, FI, SK, UK:** Korkeakoulututkinnon suorittaneen harjoittelijan on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: ei sitoumuksia.

7. Lyhytaikaiset liikematkalaiset

Kaikki liitteessä 10-D mainitut toiminnot	**DK, HR:** Edellytyksenä on työlupa sekä taloudellinen tarveharkinta, jos lyhytaikainen liikematkalainen tarjoaa palvelua Tanskan tai Kroatian alueella. **LV:** Sopimusperusteisten toimintojen suorittaminen / palvelujen tarjoaminen edellyttää työlupaa. **SK:** Palvelujen tarjoaminen Slovakian alueella edellyttää työlupaa, sekä taloudellista tarveharkintaa, kun seitsemän päivää kuukaudessa tai 30 päivää kalenterivuodessa ylittyvät. **UK:** Lyhytaikaisten liikematkalaisten luokkaa ei tunnusteta: ei sitoumuksia.
Tutkimus ja suunnittelu	**AT:** Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa, pois lukien tieteen ja tilastoalan tutkijoiden tutkimustoimet. **NL:** Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa.
Markkinointitutkimus	**AT:** Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa. Taloudellista tarveharkintaa koskevasta vaatimuksesta luovutaan tutkimus- ja analysointitoimintojen osalta, jos seitsemän päivää kuukaudessa tai 30 päivää kalenterivuodessa ei ylity. Edellytetään yliopistotutkintoa. **NL:** Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa.
Messut ja näyttelyt	**AT:** Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa, kun toiminta ylittää seitsemän päivää kuukaudessa tai 30 päivää kalenterivuodessa.

Myynnin- tai vuokrauksenjälkeiset palvelut	**AT:** Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa. Taloudellista tarveharkintaa koskevasta vaatimuksesta luovutaan sellaisten luonnollisten henkilöiden osalta, jotka kouluttavat työntekijöitä tarjoamaan palveluja ja joilla on harvinaista tietämystä. **CZ:** Edellytetään työlupaa, kun seitsemän päivää kuukaudessa tai 30 päivää kalenterivuodessa ylittyvät. **FI:** Toiminnosta riippuen saatetaan edellyttää oleskelulupaa. **SE:** Työlupaa edellytetään, paitsi kun kyseessä ovat i) henkilöt, jotka osallistuvat koulutukseen, testaamiseen, toimitusten valmisteluun tai viimeistelyyn taikka näiden tyyppisiin toimintoihin liiketoimen yhteydessä, tai ii) asentajat tai tekniset neuvonantajat kiireellisen koneiden asentamisen tai korjaamisen yhteydessä hätätilanteessa ja enintään kahden kuukauden ajan. Taloudellista tarveharkintaa ei sovelleta.
Liiketoimet	**AT:** Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa, kun toiminta ylittää seitsemän päivää kuukaudessa tai 30 päivää kalenterivuodessa. **FI:** Luonnollisen henkilön on tarjottava palveluja toisen osapuolen alueella sijaitsevan yrityksen työntekijänä. **NL:** Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa.
Matkailualan henkilökunta	**NL:** Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa. **FI:** Luonnollisen henkilön on tarjottava palveluja toisen osapuolen alueella sijaitsevan yrityksen työntekijänä. **PL:** Ei sitoumuksia. **SE:** Edellytetään työlupaa, paitsi turistibussien kuljettajien ja henkilöstön osalta. Taloudellista tarveharkintaa ei sovelleta.
Kääntäminen ja tulkkaus	**AT, NL:** Edellytetään työlupaa, sekä taloudellista tarveharkintaa. **PL:** Ei sitoumuksia.

LIITE 10-C

TEKNIIKAN JA TIETEEN ERI ALOJEN ASIANTUNTIJOIDEN PÄTEVYYDEN VASTAAVUUS

Tätä sopimusta sovellettaessa:

a) tekniikan eri alojen asiantuntijat (CPC 8672 ja 8673): kolmevuotisen keskiasteen jälkeisen tutkinnon suorittamisen virallisesti tunnustetussa insinööritekniikan laitoksessa katsotaan vastaavan yliopistotutkintoa; ja

b) tieteen eri alojen asiantuntijat (CPC 881, 8671, 8674, 8676, 851, 852, 853, 8675 ja 883): kolmevuotisen keskiasteen jälkeisen tutkinnon suorittamisen virallisesti tunnustetussa laitoksessa maatalouden, arkkitehtuurin, biologian, kemian, fysiikan, metsätieteiden, geologian, geofysiikan, kaivosalan tai energian opintoalalla katsotaan vastaavan yliopistotutkintoa.

LIITE 10-D

LYHYTAIKAISTEN LIIKEMATKALAISTEN TOIMINNOT

a) **Kokoukset ja neuvottelut**: luonnolliset henkilöt, jotka osallistuvat kokouksiin tai konferensseihin taikka neuvotteluihin liikekumppaneiden kanssa;

b) **Tutkimus ja suunnittelu**: tekniset, tieteelliset ja tilastoalan tutkijat, jotka tekevät riippumatonta tutkimustyötä tai tutkimustyötä toisen osapuolen alueella sijaitsevalle yritykselle;

c) **Markkinointitutkimus**: markkinatutkijat ja -analyytikot, jotka tekevät tutkimuksia tai analyysejä toisen osapuolen alueella sijaitsevalle yritykselle;

d) **Koulutusseminaarit:** yrityksen työntekijät, jotka tulevat toisen osapuolen alueelle saamaan koulutusta kyseisen osapuolen yritysten tai organisaatioiden käyttämissä tekniikoissa ja työmenetelmissä edellyttäen, että saatava koulutus rajoittuu tarkkailemiseen ja tutustumiseen sekä luokkahuoneessa tapahtuvaan ohjaamiseen;

e) **Messut ja näyttelyt:** messuille tulevat työntekijät, jotka markkinoivat yritystään ja sen tuotteita tai palveluja;

f) **Myynti:** palvelujen tai tavaroiden toimittajien edustajat, jotka ottavat vastaan tilauksia, neuvottelevat palvelujen tai tavaroiden myynnistä tai tekevät palvelujen tai tavaroiden myyntisopimuksia kyseisen toimittajan puolesta mutta jotka eivät itse toimita tavaroita tai palveluja. Lyhytaikaiset liikematkalaiset eivät osallistu yleisölle tapahtuvaan suoraan myyntiin;

g) **Ostot:** ostajat, jotka tekevät hankintoja yritykselle, tai johto ja valvontahenkilöstö, joka osallistuu toisen sopimuspuolen alueella toteutettavaan liiketoimeen;

h) **Myynnin- tai vuokrauksenjälkeiset palvelut:** asentajat, korjaus- ja huoltohenkilöstö ja esimiehet, joilla on myyjän sopimusvelvollisuuksien kannalta oleellista erityistietämystä ja jotka tarjoavat palveluja tai kouluttavat työntekijöitä tarjoamaan palveluja sellaisten kaupallisten tai teollisten koneiden tai laitteiden, tietokoneohjelmistot mukaan lukien, takuun tai muun niiden myyntiin tai vuokraukseen liittyvän palvelusopimuksen nojalla, jotka on hankittu tai vuokrattu sen osapuolen alueen ulkopuolella sijaitsevalta yritykseltä, jonka alueella halutaan tilapäisesti tulla koko takuun tai palvelusopimuksen voimassaolon ajaksi;

i) **Liiketoimet:** johto ja valvontahenkilöstö sekä rahoituspalveluhenkilöstö (mukaan lukien vakuutuslaitosten ja pankkien henkilöstö ja sijoitusvälittäjät), joka osallistuu toisen osapuolen alueella sijaitsevan yrityksen liiketoimeen;

j) **Matkailualan henkilökunta:** matkatoimistot, matkanjärjestäjät ja matkaoppaat, jotka osallistuvat alansa tilaisuuksiin tai ovat mukana matkoilla, jotka ovat alkaneet toisen osapuolen alueelta; sekä

k) **Kääntäminen ja tulkkaus:** kääntäjät ja tulkit, jotka tarjoavat palveluja toisen osapuolen alueella sijaitsevan yrityksen työntekijänä.

LIITE 10-E

SOPIMUSPERUSTEISIA PALVELUNTARJOAJIA JA RIIPPUMATTOMIA AMMATINHARJOITTAJIA KOSKEVAT TOIMIALAKOHTAISET SITOUMUKSET

1. Kukin osapuoli sallii toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja riippumattomien ammatinharjoittajien palveluntarjonnan alueellaan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta 10.8 artiklan mukaisesti tässä liitteessä lueteltujen toimialojen osalta asiaankuuluvin rajoituksin.

2. Varausluettelossa on seuraavat osat:

   a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jolla varausta sovelletaan; ja

   b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat varaukset.

3. Kanadan toimialakohtaisia sitoumuksia sovelletaan Kanadan ammattiluokituksen (Canada's National Occupational Classification, NOC) ”0”- ja ”A”-tasoilla lueteltuihin ammatteihin.

4. Tässä liitteessä lueteltujen varausten lisäksi kukin osapuoli voi hyväksyä tai pitää voimassa toimenpiteen, joka koskee pätevyysvaatimuksia, pätevyysmenettelyjä, teknisiä standardeja, lupavaatimuksia tai lupamenettelyjä, jotka eivät ole 10.8 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Vaikka kyseisiä toimenpiteitä, joita ovat esimerkiksi toimiluvan myöntämistä, tutkintotodistusten tunnustamista säännellyillä aloilla sekä tiettyjen tutkintojen, kuten kielitutkinnot, läpäisemistä koskevat edellytykset, ei mainita tässä liitteessä, niitä sovelletaan joka tapauksessa osapuolten sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin ja riippumattomiin ammatinharjoittajiin.

5. Euroopan unionissa niillä toimialoilla, joilla sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, pääasiallinen peruste on asianomaisen markkinatilanteen arviointi siinä Euroopan unionin jäsenvaltioissa tai sillä alueella, jossa palvelu tarjotaan, mukaan lukien olemassa olevien palveluntarjoajien määrä ja vaikutus niihin.

6. Euroopan unioni tekee 10.8 artiklan mukaiset sitoumukset jäsenvaltioittain tässä liitteessä esitetyn varausluettelon mukaisesti.

7. Tästä liitteestä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet eivät ole sellaisenaan välittömästi sovellettavissa, eivätkä ne näin ollen luo välittömästi oikeuksia luonnollisille tai oikeushenkilöille.

8. Tässä liitteessä olevassa varausluettelossa käytetään seuraavia lyhenteitä:

AT Itävalta

BE Belgia

BG Bulgaria

CY Kypros

CZ Tšekki

DE Saksa

DK Tanska

EE Viro

ES Espanja

EU Euroopan unioni, mukaan lukien kaikki sen jäsenvaltiot

FI Suomi

FR Ranska

EL Kreikka

HR Kroatia

HU Unkari

IE Irlanti

IT Italia

LV Latvia

LT Liettua

LU Luxemburg

MT Malta

NL Alankomaat

PL Puola

PT Portugali

RO Romania

SK Slovakia

SI Slovenia

SE Ruotsi

UK Yhdistynyt kuningaskunta

CAN Kanada

CSS: Contractual Service Suppliers (englanninkielisessä versiossa)

IP: Independent Professionals (englanninkielisessä versiossa)

9. Tämän sopimuksen 10.8 artiklan 1 kohtaa sovelletaan seuraaviin toimialoihin ja osa-aloihin:

a) Kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut[1]

b) Laskentatoimen palvelut ja kirjanpito palvelut

c) Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut

d) Arkkitehti-, kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut

e) Tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut

f) Lääkäri- ja hammaslääkäripalvelut

g) Eläinlääkäripalvelut

h) Kätilöpalvelut

i) Sairaanhoitajien, fysioterapeuttien ja avustavan hoitohenkilöstön tarjoamat palvelut

[1] Jäsenvaltion tekemää, liitteessä I tai II kuvattua lakiasiainpalveluja koskevaa varausta, joka koskee ”*kansallista lainsäädäntöä*” kattaen ”*EU:n ja jäsenvaltion lainsäädännön*”, sovelletaan samassa laajuudessa tähän liitteeseen.

j) Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut

k) Tutkimus- ja kehittämispalvelut

l) Mainontapalvelut

m) Markkinatutkimus- ja mielipidetutkimuspalvelut

n) Liikkeenjohdon konsultointipalvelut

o) Liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut

p) Tekniset testaus- ja analysointipalvelut

q) Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut

r) Kaivostoiminta

s) Alusten huolto- ja korjaus

t) Rautatiekaluston huolto ja korjaus

u) Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja maantiekaluston huolto ja korjaus

v) Ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus

w) Metallituotteiden, (muiden kuin toimisto)koneiden ja (muiden kuin kuljetus- ja toimisto)laitteiden sekä henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden huolto ja korjaus

x) Käännös- ja tulkkauspalvelut

y) Televiestintäpalvelut

z) Posti- ja kuriiripalvelut

aa) Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut

bb) Rakennusalueen tutkimustyöt

cc) Korkea-asteen koulutuspalvelut

dd) Maatalouteen, metsästykseen ja metsätalouteen liittyvät palvelut

ee) Ympäristöön liittyvät palvelut

ff) Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut

gg) Muut rahoituspalveluihin liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut

hh) Liikenteeseen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut

ii) Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelut

jj) Matkailijoiden opastuspalvelut

kk) Tuotantoon liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut

10. Tämän sopimuksen 10.8 artiklan 2 kohtaa sovelletaan seuraaviin toimialoihin ja osa-aloihin:

a) Kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut[1]

b) Arkkitehti-, kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut

[1] Jäsenvaltion tekemää, liitteessä I tai II kuvattua lakiasiainpalveluja koskevaa varausta, joka koskee ”*kansallista lainsäädäntöä*” kattaen ”*EU:n ja jäsenvaltion lainsäädännön*”, sovelletaan tähän liitteeseen.

c) Tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut

d) Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut

e) Tutkimus- ja kehittämispalvelut

f) Markkinatutkimus- ja mielipidetutkimuspalvelut

g) Liikkeenjohdon konsultointipalvelut

h) Liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut

i) Kaivostoiminta

j) Käännös- ja tulkkauspalvelut

k) Televiestintäpalvelut

l) Posti- ja kuriiripalvelut

m) Korkea-asteen koulutuspalvelut

n) Vakuutustoimintaan liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut

o) Muut rahoituspalveluihin liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut

p) Liikenteeseen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut

q) Tuotantoon liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut

11. **Varausluettelot**

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
EU – KAIKKI TOIMIALAT	**Oleskelun kesto** **AT, UK**: Sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja riippumattomien ammatinharjoittajien oleskelun enimmäiskesto on yhteenlaskettuna kuusi kuukautta 12 kuukauden ajanjaksolla tai sopimuksen kesto sen mukaan, kumpi näistä on lyhyempi. **LT:** Sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja riippumattomien ammatinharjoittajien oleskelun enimmäiskesto on kuusi kuukautta, ja sitä voidaan pidentää kerran uudella kuuden kuukauden ajanjaksolla, tai sopimuksen kesto sen mukaan, kumpi näistä on lyhyempi. **BE, CZ, MT, PT**: Sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja riippumattomien ammatinharjoittajien oleskelun enimmäiskesto on 12 peräkkäistä kuukautta tai sopimuksen kesto sen mukaan, kumpi näistä on lyhyempi. **Asiantuntijat** Liitettä 10-C sovelletaan EU:hun seuraavia poikkeuksia lukuun ottamatta: **AT, DE, EL, ES, HU, IT, LT, NL, PT, SK, UK**. **CY**: Liitettä 10-C sovelletaan ainoastaan osa-aloilla CPC 8676, 851, 852, 853 ja 883 toimiviin asiantuntijoihin. **FI**: Taloudellinen tarveharkinta. **FR**: Liitettä 10-C sovelletaan ainoastaan osa-alalla CPC 86721 toimiviin asiantuntijoihin. **PL**: Asiantuntijoilla on oltava vähintään alempaa korkeakoulututkintoa vastaava tutkinto.
CAN – KAIKKI TOIMIALAT	**Asiantuntijat** **CAN**: Sovelletaan liitettä 10-C.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut (CPC 861 osittain)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **AT, BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SE, UK**: Ei mitään. **BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SI, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **AT, CY, DE, EE, FR, HR, IE, LU, LV, NL, PL, PT, SE, UK**: Ei mitään. **BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IT, LT, MT, RO, SI, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään.
Laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut (CPC 86212 muut kuin ”tilintarkastuspalvelut”, 86213, 86219 ja 86220)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **AT, BE, CY, DE, EE, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **BG, CZ, DK, EL, FI, FR, HU, LT, LV, MT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863)[1]	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **AT, BE, CY, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK**: Ei mitään. **BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **PT**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei mitään. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.

[1] Ei sisällä verotukseen liittyviä oikeudellisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka kuuluvat kansainvälistä julkisoikeutta ja ulkomaista lainsäädäntöä koskeviin oikeudellisiin neuvontapalveluihin.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Arkkitehtipalvelut ja **Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut** (CPC 8671 ja 8674)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **FI**: Ei mitään, paitsi: Luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on erityistietämystä tarjottavan palvelun osalta. **BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **AT**: Ainoastaan kaupunkisuunnittelu, jossa: taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **FI**: Ei mitään, paitsi: Luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on erityistietämystä tarjottavan palvelun osalta. **BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **AT**: Ainoastaan kaupunkisuunnittelu, jossa: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Tekniset palvelut ja **Tekniset kokonaispalvelut** (CPC 8672 ja 8673)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **FI**: Ei mitään, paitsi: Luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on erityistietämystä tarjottavan palvelun osalta. **BG, CZ, DE, LT, LV, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **AT**: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: taloudellinen tarveharkinta. **HU**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **FI**: Ei mitään, paitsi: Luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on erityistietämystä tarjottavan palvelun osalta. **BE, BG, CZ, DK, ES, IT, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **AT**: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: taloudellinen tarveharkinta. **HU**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Lääkäripalvelut (ml. psykologien palvelut) ja hammaslääkäripalvelut (CPC 9312 ja 85201 osittain)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **SE**: Ei mitään. **CY, CZ, DE, DK, EE, ES, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI**: Taloudellinen tarveharkinta. **FR**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi psykologien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. **AT**: Ei sitoumuksia, paitsi psykologien ja hammaslääkäreiden osalta, jolloin: taloudellinen tarveharkinta. **BE, BG, EL, FI, HR, HU, LT, LV, SK, UK**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.
Eläinlääkäripalvelut (CPC 932)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: SE: Ei mitään. **CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI**: Taloudellinen tarveharkinta. **AT, BE, BG, HR, HU, LV, SK, UK**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Kätilöpalvelut (CPC 93191 osittain)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **SE**: Ei mitään. **AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI**: Taloudellinen tarveharkinta. **BE, BG, FI, HR, HU, SK, UK**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.
Sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 osittain)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **SE**: Ei mitään. **AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI**: Taloudellinen tarveharkinta. **BE, BG, FI, HR, HU, SK, UK**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 84)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **FI**: Ei mitään, paitsi: Luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on erityistietämystä tarjottavan palvelun osalta. **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **CAN**: Ei mitään. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **CY, DE, EE, EL, FR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **FI**: Ei mitään, paitsi: Luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on erityistietämystä tarjottavan palvelun osalta. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **HR**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 851, 852 pl. psykologien palvelut[1] ja 853)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **EU paitsi SE**: Vaatimuksena on vastaanottosopimus hyväksytyn tutkimuslaitoksen kanssa.[2] **EU** paitsi **CZ, DK, SK**: Ei mitään. **CZ, DK, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU paitsi SE**: Vaatimuksena on vastaanottosopimus[3] hyväksytyn tutkimuslaitoksen kanssa. **EU** paitsi **BE, CZ, DK, IT, SK**: Ei mitään. **BE, CZ, DK, IT, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään.
Mainontapalvelut (CPC 871)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **BE, CY, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN:** Ei mitään. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN:** Ei sitoumuksia.

1 Osittain CPC 85201, joka kuuluu lääkäri- ja hammaslääkäripalveluihin.

2 UK:ta ja DK:ta lukuun ottamatta tutkimuslaitoksen hyväksynnän ja vastanottosopimuksen on täytettävä 12 päivänä lokakuuta 2005 annetun EU:n direktiivin 2005/71/EY mukaisesti vahvistetut vaatimukset.

3 UK:ta ja DK:ta lukuun ottamatta tutkimuslaitoksen hyväksynnän ja vastanottosopimuksen on täytettävä 12 päivänä lokakuuta 2005 annetun EU:n direktiivin 2005/71/EY mukaisesti vahvistetut vaatimukset.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Markkinatutkimus- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, DK, EL, FI, HR, LV, MT, RO, SI, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **PT**: Ei mitään, paitsi julkisten mielipidetutkimuspalvelujen (CPC 86402) osalta, jolloin: ei sitoumuksia. **HU, LT**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi julkisten mielipidetutkimuspalvelujen (CPC 86402) osalta, jolloin: ei sitoumuksia. **CAN:** Ei mitään. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **CY, DE, EE, FR, IE, LU, NL, PL, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HR, IT, LV, MT, RO, SI, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **PT**: Ei mitään, paitsi julkisten mielipidetutkimuspalvelujen (CPC 86402) osalta, jolloin: ei sitoumuksia. **HU, LT**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi julkisten mielipidetutkimuspalvelujen (CPC 86402) osalta, jolloin: ei sitoumuksia. **CAN:** Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **CAN:** Ei mitään. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK:** Ei mitään. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, HU, IT, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN:** Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut (CPC 866)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **HU**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi välimies- ja sovittelupalvelujen (CPC 86602) osalta, jolloin: ei sitoumuksia. **CAN:** Ei mitään. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, IT, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **HU**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi välimies- ja sovittelupalvelujen (CPC 86602) osalta, jolloin: ei sitoumuksia. **CAN:** Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **CAN:** Ei mitään. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN:** Ei sitoumuksia.
Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, EE, EL, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DE**: Ei mitään, paitsi julkisesti tehtäväänsä nimitettyjen maanmittausinsinöörien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. **FR**: Ei mitään, paitsi omistusoikeuksien määrittämiseen ja maaoikeuteen liittyvien maaperätutkimusten osalta, jolloin: ei sitoumuksia. **BG**: Ei sitoumuksia. **CAN:** Ei mitään. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN:** Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Kaivostoiminta (CPC 883, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **CAN:** Ei mitään. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN:** Ei mitään.
Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN:** Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN:** Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN:** Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN:** Ei sitoumuksia.
Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja maantiekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112, 6122, 8867 osittain ja 8868 osittain)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN:** Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.
Metallituotteiden, (muiden kuin toimisto)koneiden ja (muiden kuin kuljetus- ja toimisto)laitteiden sekä henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden huolto ja korjaus[1] (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 ja 8866)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, DE, DK, HU, IE, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **FI**: Ei sitoumuksia, paitsi myynnin- tai vuokrauksenjälkeisten sopimusten yhteydessä, jolloin: oleskelun kesto on rajoitettu kuuteen kuukauteen; henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden huolto ja korjaus (CPC 633): taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään, paitsi laitosten johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.

[1] Toimistokoneiden ja -laitteiden, ml. tietokoneet (CPCP 845), korjaus- ja huoltopalvelut kuuluvat tietokonepalveluihin.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905, pl. virallinen tai varmennettu toiminta)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, LV, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **CY, DE, EE, FR, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **HR**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Televiestintäpalvelut (CPC 7544, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **CAN**: Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Posti- ja kuriiripalvelut (CPC 751, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, FI, HU, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **CAN**: Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, HU, IT, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 ja 518) BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 ja 517)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **EU**: Ei sitoumuksia paitsi **BE, CZ, DK, ES, FR, NL** ja **SE**. **BE, DK, ES, NL, SE**: Ei mitään. **CZ**: Taloudellinen tarveharkinta. **FR**: Ei sitoumuksia, paitsi teknikoiden osalta, jolloin: työlupa myönnetään enintään kuudeksi kuukaudeksi. Sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. **CAN**: Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.
Rakennusalueen tutkimustyöt (CPC 5111)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, FI, HU, LT, LV, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **CAN**: Ei mitään. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **EU** paitsi **LU, SE**: Ei sitoumuksia. **LU**: Ei sitoumuksia, paitsi yliopistojen opettajien osalta, jolloin: ei mitään. **SE**: Ei mitään, paitsi sellaisten julkisesti ja yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajien osalta, jotka saavat valtiontukea jossakin muodossa, jolloin: ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU** paitsi SE: Ei sitoumuksia. **SE**: Ei mitään, paitsi sellaisten julkisesti ja yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajien osalta, jotka saavat valtiontukea jossakin muodossa, jolloin: ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.
Maatalouteen, metsästykseen ja metsätalouteen liittyvät palvelut (CPC 881, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **EU** paitsi **BE, DE, DK, ES, FI, HR** ja **SE**: Ei sitoumuksia. **BE, DE, ES, HR, SE**: Ei mitään. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta. **FI**: Ei sitoumuksia, paitsi metsätalouteen liittyvien neuvonta- ja konsultointipalvelujen osalta, jolloin: ei mitään. **CAN**: Ei mitään. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Ympäristöön liittyvät palvelut (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, 94060 osittain, 9405, 9406 osittain ja 9409)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, DE, DK, EL, HU, LT, LV, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.
Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut (ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, FI, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **HU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei mitään. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **HU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Muut rahoituspalvelut (ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **BE, CY, DE, ES, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, FI, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **HU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei mitään. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, IT, LT, NL, PL, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **HU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei mitään.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Liikenne (CPC 71, 72, 73 ja 74, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **BE**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **PL**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi lentoliikenteen osalta, jolloin: ei mitään. **BE**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (mukaan lukien matkanjohtajat[1]) (CPC 7471)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **AT, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK**: Ei mitään. **BG, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **BE, IE**: Ei sitoumuksia, paitsi ryhmänjohtajien osalta, jolloin: ei mitään. **CAN**: Ei mitään. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.
Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	Sopimusperusteiset palveluntarjoajat: **SE, UK**: Ei mitään. **AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LU, MT, NL, RO, SK, SI**: Taloudellinen tarveharkinta. **ES, HR, LT, PL, PT**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei mitään. Riippumattomat ammatinharjoittajat: **EU**: Ei sitoumuksia. **CAN**: Ei sitoumuksia.

[1] Palveluntarjoajat, joiden tehtävänä on liikkua vähintään 10 hengen ryhmän mukana toimimatta kohteissa oppaana.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Tuotanto (CPC 884 ja 885, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **DK**: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. **CAN**: Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. <u>Riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> **CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK**: Ei mitään. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK**: Taloudellinen tarveharkinta. **CAN**: Ei mitään, paitsi johtajien osalta, jolloin: ei sitoumuksia.

LIITE 10-F

YRITYKSEN SISÄISESTI SIIRRETTYJEN HENKILÖIDEN PUOLISOITA KOSKEVA YHTEISYMMÄRRYS

1. Sellaisten Euroopan unionin jäsenvaltioiden osalta, joihin sovelletaan voimassa olevaa kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä 15 päivänä toukokuuta 2014 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2014/66/EU, Euroopan unioni laajentaa mainitun direktiivin nojalla yrityksen sisäisesti siirrettyjen henkilöiden puolisoille myönnettävän väliaikaisen maahantulon ja oleskelun oikeuden koskemaan sellaisten Kanadan kansalaisten puolisoita, jotka yritys on siirtänyt sisäisesti Euroopan unioniin; ja

2. Kanada myöntää yrityksen sisäisesti Kanadaan siirrettyjen Euroopan unionin kansalaisten puolisoille vastaavan kohtelun kuin yrityksen sisäisesti siirrettyjen Kanadan kansalaisten puolisoille myönnetään siinä Euroopan unionin jäsenvaltiossa, josta yrityksen sisäisesti siirretty henkilö on lähtöisin.

LIITE 11-A

OHJEET VASTAVUOROISTA TUNNUSTAMISTA KOSKEVIA SOPIMUKSIA VARTEN

Johdanto

Tämä liite sisältää ohjeita, joilla voidaan helpottaa vastavuoroista tunnustamista koskevien sopimusten neuvotteluja säänneltyjen ammattien osalta. Ohjeet eivät ole sitovia eivätkä ne muuta tästä sopimuksesta johtuvia osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia tai vaikuta niihin.

Määritelmät

Tässä liitteessä tarkoitetaan

sopeutumisajalla valvottua, mahdollisesti lisäkoulutusta sisältävää säännellyn ammatin harjoittamista vastaanottavalla oikeudenkäyttöalueella pätevän henkilön alaisuudessa. Mainitusta valvotusta ammatinharjoittamisen jaksosta laaditaan arviointi. Sopeutumisaikaa, sitä koskevaa arviointia ja valvonnan alaisen henkilön ammattiasemaa koskevat yksityiskohtaiset ohjeet on vahvistettava tarpeen mukaan vastaanottavan oikeudenkäyttöalueen lainsäädännössä;

soveltuvuustestillä vastaanottavan oikeudenkäyttöalueen asianomaisten viranomaisten tekemää testiä, jolla testataan ainoastaan hakijan ammatillista tietämystä ja jonka tarkoituksena on arvioida hakijan kykyä harjoittaa säänneltyä ammattia kyseisellä oikeudenkäyttöalueella; ja

ammatinharjoittamisen alalla säänneltyyn ammattiin kuuluvaa toimintoa tai joukkoa toimintoja.

Vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen muoto ja sisältö

Tässä jaksossa esitetään eri seikkoja, joita neuvotteluissa voidaan käsitellä ja jotka sovittaessa sisältyvät lopulliseen vastavuoroista tunnustamista koskevaan sopimukseen. Siinä luetellaan asioita, joita voidaan edellyttää niiltä ulkomaisilta ammattilaisilta, jotka haluavat hyödyntää vastavuoroista tunnustamista koskevaa sopimusta.

1. Osallistujat

Vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen osapuolet olisi ilmoitettava selkeästi.

2. Vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen tavoite

Vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen tavoite olisi ilmoitettava selkeästi.

3. Vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen soveltamisala

Vastavuoroista tunnustamista koskevassa sopimuksessa olisi ilmoitettava selkeästi seuraavaa:

a) vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen soveltamisala;

b) kuka on oikeutettu käyttämään kyseessä olevia nimikkeitä;

c) perustuuko tunnustamismekanismi viralliseen pätevyyteen, alkuperäisellä oikeudenkäyttöalueella saatuun lupaan vai johonkin muuhun vaatimukseen; ja

d) oikeuttaako vastavuoroista tunnustamista koskeva sopimus kyseessä olevan ammatin harjoittamiseen väliaikaisesti vai pysyvästi.

4. Vastavuoroista tunnustamista koskevat määräykset

Vastavuoroista tunnustamista koskevassa sopimuksessa olisi määriteltävä selkeästi edellytykset, joiden täyttymistä pätevyyden tunnustaminen kullakin oikeudenkäyttöalueella edellyttää, ja sovittu vastaavuuden taso.

Pätevyyden tunnustamisen yksinkertaistamiseksi ja helpottamiseksi olisi harkittava seuraavan nelivaiheisen menettelyn käyttöä.

Nelivaiheinen menettely pätevyyden tunnustamiseksi

Vaihe yksi: Vastaavuuden todentaminen

Neuvottelevien yksiköiden olisi määritettävä, missä määrin säännellyn ammatin harjoittamisen tai pätevyyden edellytykset vastaavat toisiaan niiden oikeudenkäyttöalueilla.

Pätevyyden tutkimiseen olisi kuuluttava kaikkien sellaisten olennaisten harjoittamisoikeuksia koskevien tietojen kerääminen, jotka liittyvät säänneltyjen ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisalaan tai vaadittavaan pätevyyteen kyseisillä oikeudenkäyttöalueilla.

Näin ollen neuvottelevien yksiköiden olisi:

a) määritettävä toiminnot tai toimintojen ryhmät, jotka kuuluvat säänneltyjen ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisalaan. ja

b) määritettävä kullakin oikeudenkäyttöalueella vaadittava pätevyys. Tähän voi kuulua seuraavia osa-alueita:

    i) vaadittava koulutuksen vähimmäistaso, esimerkiksi pääsyvaatimukset, opintojen pituus ja opintoaineet;

ii) vaadittava vähimmäiskokemus, esimerkiksi ennen toimiluvan saantia suoritetun käytännön koulutuksen tai valvotun ammatillisen harjoittelun suorituspaikka, pituus ja edellytykset tai eettiset ja ammatilliset vaatimukset;

iii) suoritetut tutkinnot, erityisesti ammatilliseen pätevyyteen liittyvät tutkinnot;

iv) yhdellä oikeudenkäyttöalueella saavutetun pätevyyden tunnustamisen laajuus muulla oikeudenkäyttöalueella; ja

v) pätevyys, jonka kukin oikeudenkäyttöalueen asianomainen viranomainen on valmis tunnustamaan, esimerkiksi luettelemalla tietyt tutkinnot ja todistukset tai ilmoittamalla tietyt vähimmäisvaatimukset, jotka alkuperäisen oikeudenkäyttöalueen asianomaisten viranomaisten on sertifioitava, mukaan lukien se, voidaanko tietyn pätevyysasteen perusteella sallia ammatinharjoittamisen tietyt toiminnot mutta ei toisia (koulutuksen taso ja pituus, koulutuksen pääasialliset painopisteet, opintoaineet ja -alueet).

Säänneltyjen ammattien harjoittamisoikeudet ja pätevyysvaatimukset vastaavat yleisellä tasolla toisiaan, jos oikeudenkäyttöalueiden välillä ei esiinny näiltä osin merkittäviä eroja.

Vaihe kaksi: Merkittävien erojen arviointi

Pätevyysvaatimusten välillä on merkittäviä eroja säänneltyjen ammattien harjoittamisoikeuksien osalta, jos oikeudenkäyttöalueilla esiintyy

a) merkittäviä eroja olennaisessa tietämyksessä; tai

b) merkittäviä eroja koulutuksen kestossa ja sisällössä.

Ammatinharjoittamisessa on merkittäviä eroja, jos

a) yksi tai useampi ammatillinen toiminto ei ole osa vastaavaa ammattia alkuperäisellä oikeudenkäyttöalueella;

b) tietyt toiminnot edellyttävät erityiskoulutusta vastaanottavalla oikeudenkäyttöalueella; sekä

c) vastaanottavalla oikeudenkäyttöalueella tiettyjä toimintoja koskevaan koulutukseen kuuluu merkittävässä määrin sellaisia asioita, joita hakijan pätevyys ei kata.

Vaihe kolme: Korvaavat toimenpiteet

Jos neuvottelevat yksiköt katsovat, että oikeudenkäyttöalueiden harjoittamisoikeuksien ja pätevyysvaatimusten välillä esiintyy merkittäviä eroja, ne voivat sopia korvaavista toimenpiteistä erojen vähentämiseksi.

Korvaava toimenpide voi olla esimerkiksi sopeutumisaika tai tarvittaessa soveltuvuustesti.

Korvaavien toimenpiteiden olisi oltava suhteessa niihin merkittäviin eroihin, jotka niillä pyritään poistamaan. Neuvottelevien yksiköiden olisi lisäksi arvioitava alkuperäisellä oikeudenkäyttöalueella hankittu ammatillinen käytännön kokemus sen määrittämiseksi, onko kokemus riittävä korvaamaan kokonaan tai osittain oikeudenkäyttöalueiden harjoittamisoikeuksien ja pätevyysvaatimusten välillä esiintyvät merkittävät erot, ennen kuin ne sopivat korvaavista toimenpiteistä.

Vaihe neljä: Tunnustamisedellytysten määrittely

Kun säänneltyjen ammattien harjoittamisoikeuksien ja pätevyysvaatimusten vastaavuus on arvioitu yleisellä tasolla, neuvottelevien yksiköiden olisi eriteltävä vastavuoroista tunnustamista koskevassa sopimuksessa

a) säännellyn ammatin harjoittamiseen vaadittava laillinen pätevyys;

b) säännellyn ammatin pätevyysvaatimukset;

c) korvaavien toimenpiteiden tarpeellisuus;

d) missä määrin ammatillinen kokemus voi korvata merkittävät erot;

e) kuvaus mahdollisista korvaavista toimenpiteistä, mukaan lukien sopeutumisaika ja soveltuvuustesti.

5. Täytäntöönpanomekanismit

Vastavuoroista tunnustamista koskevassa sopimuksessa olisi vahvistettava

a) sopimuksen määräysten seurantaan ja täytäntöönpanon valvontaan sovellettavat säännöt ja menettelyt;

b) vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen osapuolten välistä vuoropuhelua ja hallinnollista yhteistyötä koskevat järjestelyt; ja

c) keinot, jotka yksittäisillä hakijoilla on käytettävissään vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen tulkinnasta tai täytäntöönpanosta johtuvien seikkojen esiin tuomiseksi.

Yksittäisten hakijoiden kohtelua koskevien ohjeiden osalta vastavuoroista tunnustamista koskevassa sopimuksessa olisi esitettävä seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

a) palvelupiste, joka tarjoaa tietoa kaikista hakemiseen liittyvistä seikoista, esimerkiksi asianomaisten viranomaisten nimi ja osoite, toimilupamenettelyt, tietoa vastaanottavan oikeudenkäyttöalueen lisävaatimuksista, joiden on täytyttävä;

b) aika, joka vastaanottavan oikeudenkäyttöalueen asianomaisilta viranomaisilta kuluu hakemusten käsittelymenettelyihin;

c) asiakirjat, jotka hakijoiden on toimitettava, ja muoto, jossa ne on esitettävä;

d) vastaanottavalla oikeudenkäyttöalueella laadittujen, pätevyysvaatimuksia ja lupia koskevien asiakirjojen ja todistusten hyväksyminen;

e) menettelyt valitusten tai tarkastelupyyntöjen osoittamiseksi asianomaisille viranomaisille.

Vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen olisi lisäksi sisällettävä seuraavat asianomaisten viranomaisten sitoumukset:

a) lupia, pätevyysvaatimuksia ja menettelyjä koskevat pyynnöt käsitellään ripeästi;

b) hakijoille annetaan riittävästi aikaa hakumenettelyn tai minkä tahansa asianomaisille viranomaisille tehdyn valituksen tai tarkastelupyynnön vaatimusten täyttämiseen;

c) kokeita ja testejä järjestetään kohtuullisen tiheästi;

d) niille hakijoille, jotka haluavat hyötyä vastavuoroista tunnustamista koskevasta sopimuksesta, aiheutuvien kustannusten on oltava oikeassa suhteessa vastaanottavalle oikeudenkäyttöalueelle aiheutuviin kustannuksiin; ja

e) kaikista vastaanottavalla oikeudenkäyttöalueella järjestettävistä, käytännön koulutusta tarjoavista tukiohjelmista sekä vastaanottavan oikeudenkäyttöalueen tällä osa-alueella tekemistä sitoumuksista tiedotetaan.

6. Lupamenettelyt ja vastaanottavan oikeudenkäyttöalueen muut määräykset

Jos vastavuoroista tunnustamista koskevaa sopimusta sovelletaan, siinä olisi esitettävä myös keinot ja edellytykset, joiden perusteella lupa myönnetään kelpoisuuden määrittämisen jälkeen, sekä mitä lupa kattaa, esimerkiksi lupa ja sen sisältö, ammatillisen järjestön jäsenyys taikka ammatillisen tai akateemisen nimikkeen käyttö. Kaikki muut lupavaatimukset kuin pätevyysvaatimukset olisi selitettävä, mukaan lukien vaatimukset, jotka liittyvät

a) siihen, että hakijalla on toimisto-osoite, että hakija ylläpitää yritystä tai että hakijaan sovelletaan asuinpaikkavaatimusta;

b) kielitaitoon;

c) hyvään maineen osoittamiseen;

d) ammatilliseen vastuuvakuutukseen;

e) vastaanottavan oikeudenkäyttöalueen kauppa- tai yritysnimeä koskevien vaatimusten noudattamiseen; ja

f) vastaanottavan oikeudenkäyttöalueen etiikan noudattamiseen, esimerkiksi riippumattomuus ja huolellinen ammatinharjoittaminen.

Avoimuuden varmistamiseksi vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen olisi sisällettävä kunkin vastaanottavan oikeudenkäyttöalueen osalta seuraavat tiedot:

a) asianomainen sovellettava laki, esimerkiksi seuraamusten, taloudellisen vastuun tai velkojen osalta;

b) ammatillisten standardien noudattamiseen ja täytäntöönpanon valvontaan liittyvät periaatteet, mukaan lukien kurinpitotoimet ja ammatillisen toiminnan harjoittamisen mahdolliset seuraukset

c) pätevyyden jatkuvan osoittamisen keinot; ja

d) rekisteröinnin peruuttamisen perusteet ja siihen liittyvät menettelyt.

7. Vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen uudelleen tarkastelu

Jos vastavuoroista tunnustamista koskevaan sopimukseen sisältyy ehtoja, joiden perusteella sitä voidaan tarkastella uudelleen tai se voidaan peruuttaa, ehdot olisi ilmoitettava selkeästi.

8. Avoimuus

Osapuolten olisi

a) asetettava tekemiensä vastavuoroista tunnustamista koskevien sopimusten teksti julkisesti saataville; ja

b) ilmoitettava toisilleen mahdollisista pätevyysvaatimusten muutoksista, jotka voivat vaikuttaa vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen soveltamiseen tai täytäntöönpanoon. Mahdollisuuksien mukaan toiselle osapuolelle pitäisi antaa mahdollisuus esittää huomautuksia osapuolen tekemiin muutoksiin.

LIITE 13-A

RAHOITUSPALVELUJEN RAJATYLITTÄVÄ KAUPPA

Kanadan luettelo

Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut

1. Tämän sopimuksen 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjoamiseen tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

   a) seuraavia riskejä koskevat vakuutukset:

      i) meriliikenne ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä kuljetuksesta mahdollisesti syntyvät vastuut; ja

      ii) kansainvälinen kauttakulkutavara;

   b) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;

   c) 13.1 artiklassa annetun vakuutustoimintaa ja siihen liittyviä palveluja koskevan määritelmän iv alakohdassa kuvatut vakuutustoimintaan liittyvät palvelut; sekä

d) edellä a ja b alakohdassa lueteltujen palvelujen vakuutusriskeihin liittyvien vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusmeklarien ja -asiamiesten toiminta.

Pankkitoiminta ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuksia)

2. Tämän sopimuksen 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjoamiseen tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

a) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot, sellaisena kuin se kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xi alakohdassa; ja

b) neuvonta ja muut liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystä.

Salkunhoitopalvelut

3. Tämän sopimuksen 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista tai rahoituspalvelujen rajatylittävää kauppaa koskevan määritelmän a alakohdassa, tarjottaessa seuraavia palveluja sen alueella sijaitseville yhteissijoitusjärjestelyille:

a) sijoitusneuvonta; ja

b) salkunhoitopalvelut, pois lukien

i) säilytyspalvelut;

ii) notariaattipalvelut; tai

iii) toimeksiantojen toteutuspalvelut.

4. Tätä sitoumusta sovellettaessa salkunhoitopalveluilla tarkoitetaan asiakaskohtaista harkinnanvaraista salkun hoitoa asiakkaan antaman valtuutuksen mukaisesti, jos tällaiset salkut sisältävät yhden tai useamman rahoitusvälineen.

5. Yhteissijoitusjärjestelyllä tarkoitetaan sijoitusrahastoja taikka asiaankuuluvan arvopaperilainsäädännön ja -määräysten mukaisesti säänneltyjä tai rekisteröityjä omaisuudenhoitoyhtiöitä. Riippumatta siitä, mitä 3 kohdassa määrätään, Kanada voi vaatia, että Kanadassa sijaitseva yhteissijoitusjärjestely pitää itsellään lopullisen vastuun yhteissijoitusjärjestelyn hallinnoinnista tai sen hallinnoimista varoista.

6. Liitteessä II olevassa Kanadan luettelossa esitettyjä vaatimustenvastaisia toimenpiteitä koskevia varauksia ei sovelleta 3–5 kohtaan.

Euroopan unionin luettelo
(sovelletaan kaikissa EU:n jäsenvaltioissa ellei toisin ilmoiteta)

Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut

1. Lukuun ottamatta **CY:tä, EE:tä, LV:tä, LT:tä, MT:tä** ja **PL:a**[1] 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista tai rahoituspalvelujen rajatylittävää kauppaa koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

    a) seuraavia riskejä koskevat vakuutukset:

        i) meriliikenne ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä kuljetuksesta mahdollisesti syntyvät vastuut; ja

        ii) kansainvälinen kauttakulkutavara;

    b) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;

    c) 13.1 artiklassa annetun vakuutustoimintaa ja siihen liittyviä palveluja koskevan määritelmän iv alakohdassa kuvatut vakuutustoimintaan liittyvät palvelut; ja

    d) edellä a ja b alakohdassa lueteltujen palvelujen vakuutusriskeihin liittyvien vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusmeklarien ja -asiamiesten toiminta.

[1] Tässä liitteessä käytetyt lyhenteet määritellään liitteessä I olevan ylähuomautuksen 8 kohdassa (Voimassa olevia toimenpiteitä koskevat varaukset ja vapauttamista koskevat sitoumukset).

2. **CY:n** osalta 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

   a) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:

      i) meriliikenne ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä kuljetuksesta mahdollisesti syntyvät vastuut; ja

      ii) kansainvälinen kauttakulkutavara;

   b) vakuutusten välittäminen;

   c) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus; ja

   d) 13.1 artiklassa annetun vakuutustoimintaa ja siihen liittyviä palveluja koskevan määritelmän iv alakohdassa kuvatut vakuutustoimintaan liittyvät palvelut.

3. **EE:n** osalta 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

   a) ensivakuutus (mukaan luettuna rinnakkaisvakuutus);

   b) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;

   c) vakuutusten välittäminen; ja

   d) 13.1 artiklassa annetun vakuutustoimintaa ja siihen liittyviä palveluja koskevan määritelmän iv alakohdassa kuvatut vakuutustoimintaan liittyvät palvelut.

4. **LV:n ja LT:n** osalta 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

   a) seuraavia riskejä koskevat vakuutukset:

      i) meriliikenne ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä kuljetuksesta mahdollisesti syntyvät vastuut; ja

      ii) kansainvälinen kauttakulkutavara;

   b) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus; ja

   c) 13.1 artiklassa annetun vakuutustoimintaa ja siihen liittyviä palveluja koskevan määritelmän iv alakohdassa kuvatut vakuutustoimintaan liittyvät palvelut.

5. **MT:n** osalta 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

   a) seuraavia riskejä koskevat vakuutukset:

      i) meriliikenne ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä kuljetuksesta mahdollisesti syntyvät vastuut; ja

      ii) kansainvälinen kauttakulkutavara;

   b) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus; ja

c) 13.1 artiklassa annetun vakuutustoimintaa ja siihen liittyviä palveluja koskevan määritelmän iv alakohdassa kuvatut vakuutustoimintaan liittyvät palvelut.

6. **PL:n** osalta 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

a) kansainvälisessä kaupassa oleviin tavaroihin liittyvien riskien vakuutukset; ja

b) kansainvälisessä kaupassa oleviin tavaroihin liittyvien riskien jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus.

Pankkitoiminta ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut)

7. Lukuun ottamatta **BE:tä, CY:tä, EE:tä, LV:tä, LT:tä, MT:tä, SI:tä** ja **RO:ta** 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista tai rahoituspalvelujen rajatylittävää kauppaa koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

a) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot, sellaisena kuin se kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xi alakohdassa; ja

b) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystä.

8. **BE:n** osalta 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

a) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot, sellaisena kuin se kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xi alakohdassa.

9. **CY:n** osalta 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

   a) kaupankäynti siirtokelpoisilla arvopapereilla omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten;

   b) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot, sellaisena kuin se kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xi alakohdassa; ja

   c) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystä.

10. **EE:n ja LT:n** osalta 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

   a) talletusten vastaanottaminen;

   b) kaikenlainen antolainaustoiminta;

   c) rahoitusleasing;

   d) kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut;

   e) takaukset ja sitoumukset;

   f) kaupankäynti omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä tai OTC-markkinoilla;

g) osallistuminen asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) kaikentyyppisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, myös merkintävastuuseen ja sijoitukseen, ja liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;
h) välitystoiminta rahamarkkinoilla;

i) omaisuuden hoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot sekä arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut;

j) rahoitusvaroihin, kuten arvopapereihin, johdannaistuotteisiin ja muihin siirtokelpoisiin välineisiin, liittyvät maksu- ja selvityspalvelut;

k) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot, sellaisena kuin se kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xi alakohdassa; sekä

l) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystä.

11. **LV:n** osalta 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

a) osallistuminen asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) kaikentyyppisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, myös merkintävastuuseen ja sijoitukseen, ja liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;

b) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot, sellaisena kuin se kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xi alakohdassa; ja

c) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystä.

12. **MT:n** osalta 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

a) talletusten vastaanottaminen;

b) kaikenlainen antolainaustoiminta;

c) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot, sellaisena kuin se kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xi alakohdassa; ja

d) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystä.

13. **RO:n** osalta 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

a) talletusten vastaanottaminen;

b) kaikenlainen antolainaustoiminta;

c) takaukset ja sitoumukset;

d) välitystoiminta rahamarkkinoilla;

e) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot, sellaisena kuin se kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xi alakohdassa; ja

f) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystä.

14. **SI:n** osalta 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, seuraavien osalta:

a) kaikenlainen antolainaustoiminta;

b) kotimaisten oikeushenkilöiden ja yksityisten elinkeinonharjoittajien ulkomaisilta luottolaitoksilta vastaanottamat takaukset ja sitoumukset;

c) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot, sellaisena kuin se kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xi alakohdassa; ja

d) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan 13.1 artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän xii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystä.

Salkunhoitopalvelut

15. Tämän sopimuksen 13.7 artiklan 1 kohtaa sovelletaan rahoituspalvelujen rajatylittävään tarjontaan tai kauppaan, sellaisena kuin se on määritellään 13.1 artiklassa annetun rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevan määritelmän a alakohdassa, sellaisten salkunhoitopalvelujen osalta, joita Kanadassa muodostettu kanadalainen rahoituslaitos tarjoaa Euroopan unionissa sijaitsevalle Euroopan unionin ammattimaiselle asiakkaalle, kun neljän vuoden siirtymäaika tämän sopimuksen voimaantulosta on kulunut. Selkeyden vuoksi todetaan, että tähän sitoumukseen sovelletaan Euroopan unionin vakavaraisuuden sääntelyjärjestelmää, mukaan lukien vastaavuusarviointi[1]:

16. Tätä sitoumusta sovellettaessa

    a) salkunhoitopalveluilla tarkoitetaan asiakaskohtaista harkinnanvaraista salkun hoitoa asiakkaan antaman valtuutuksen mukaisesti, jos tällaiset salkut sisältävät yhden tai useamman rahoitusvälineen.

    b) salkunhoitopalvelut eivät sisällä

        i) säilytyspalveluja;

        ii) notariaattipalveluja; tai

        ii) toimeksiantojen toteutuspalveluja. ja

    c) Euroopan unionin ammattimaisilla asiakkailla tarkoitetaan ammattimaisia asiakkaita sellaisena kuin ne on määritelty rahoitusvälineiden markkinoista 21 päivänä huhtikuuta 2004 annetun direktiivin 2004/39/EY liitteessä II olevan I jakson 1 kohdan e alakohdassa.

[1] Tämä tarkoittaa sitä, että kun Euroopan komissio on hyväksynyt salkunhoitoa koskevan vastaavuuspäätöksen ja kanadalainen rahoituslaitos on täyttänyt Euroopan unionin vakavaraisuusvaatimukset, kyseinen rahoituslaitos voi tarjota harkinnanvaraisia salkunhoitopalveluja Euroopan unionin ammattimaiselle asiakkaalle ilman, että se perustaa yhtiön Euroopan unioniin. Tähän sitoumukseen ei sen jälkeen enää sovelleta Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimenpiteitä, joilla rajoitetaan rajatylittävien salkunhoitopalvelujen tarjoamista tai kielletään se, mukaan lukien niiden liitteissä I ja II olevissa luetteloissa esitetyt varaukset.

LIITE 13-B

13.16 ARTIKLAN 1 KOHDAN JA 13.21 ARTIKLAN SOVELTAMISTA KOSKEVA YHTEISYMMÄRRYS

Osapuolet tunnustavat, että vakavaraisuuteen liittyvät toimenpiteet vahvistavat kansallisia rahoitusjärjestelmiä, edistävät laitosten, markkinoiden ja infrastruktuurien vakautta, tehokkuutta ja häiriönsietokykyä ja tukevat kansainvälisen rahoituksen vakautta tarjoamalla lisää tietoa antolainauksen ja sijoituspäätösten perustaksi, lisäämällä markkinoiden eheyttä ja vähentämällä rahoitusvaikeuksien ja -häiriöiden riskiä.

Tästä syystä osapuolet ovat sopineet 13.16 artiklan 1 kohdassa vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskevasta poikkeuksesta, jonka myötä osapuolet voivat hyväksyä tai ylläpitää toimenpiteitä vakavaraisuussyistä, ja antaneet 26.2 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisesti perustetun rahoituspalvelukomitean tehtäväksi määrittää, sovelletaanko vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskevaa poikkeusta 13.21 artiklan mukaisissa rahoituspalveluja koskevissa sijoitusriidoissa ja jos sovelletaan, niin missä määrin.

13.21 artiklassa tarkoitettu menettely

1. Rahoituspalvelukomitea päättää 13.21 artiklassa tarkoitetun sijoitusriitoja koskevan tehtävänsä mukaisesti, onko vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskeva poikkeus pätevä kanteen puolustukseksi ja jos on, niin missä määrin.

2. Osapuolet toimivat vilpittömässä mielessä. Kukin osapuoli esittää kantansa rahoituspalvelukomitealle 60 päivän kuluessa asian siirtämisestä rahoituspalvelukomitean käsiteltäväksi.

3. Jos muu kuin riidan osapuolena oleva sopimuksen osapuoli ilmoittaa rahoituspalvelukomitealle 2 kohdassa tarkoitetun 60 päivän kuluessa, että se on käynnistänyt asiasta sisäisen menettelyn kantansa määrittämiseksi, 2 kohdassa tarkoitettu määräaika keskeytetään, kunnes kyseinen osapuoli ilmoittaa rahoituspalvelukomitealle kannastaan. Määräajan keskeyttämisen yli kuudeksi kuukaudeksi katsotaan olevan vilpittömän toiminnan vastaista.

4. Jos vastaaja ei esitä kantaansa rahoituspalvelukomitealle 2 kohdassa tarkoitetussa määräajassa, 13.21 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja määräajan keskeyttämistä tai menettelyjä ei enää sovelleta, ja sijoittaja voi jatkaa kanteensa esittämistä.

5. Jos rahoituspalvelukomitea ei pysty 60 päivän kuluessa tekemään päätöstä yhteisestä kannasta tietyssä sijoittajan ja valtion välisessä riidassa, joka koskee vakavaraisuuteen liittyvää toimenpidettä, rahoituspalvelukomitea siirtää asian CETA-sekakomitean käsiteltäväksi[1]. Mainittu 60 päivän määräaika alkaa siitä hetkestä, jolloin rahoituspalvelukomitea vastaanottaa 2 kohdassa tarkoitetut osapuolten kannat.

6. Rahoituspalvelukomitean tai CETA-sekakomitean yhteinen kanta sitoo tuomioistuinta ainoastaan kyseessä olevassa riidassa. Yhteinen kanta ei muodosta osapuolia sitovaa ennakkotapausta vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskevan poikkeuksen tai muiden tämän sopimuksen ehtojen soveltamisalan tai soveltamisen osalta.

7. Jos CETA-sekakomitea ei pääse sopimukseen kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun rahoituspalvelukomitea siirsi asian sen käsiteltäväksi 5 kohdan mukaisesti, kukin osapuoli toimittaa kantansa sen tuomioistuimen saataville, joka toimii välittäjänä kyseessä olevassa riidassa, ellei CETA-sekakomitea toisin päätä. Tuomioistuin ottaa kannat huomioon päätöstä tehdessään.

Korkean tason periaatteet

8. Osapuolet katsovat, että soveltaessaan 13.16 artiklan 1 kohtaa osapuolten ja tuomioistuinten on noudatettava seuraavia periaatteita, joita koskeva luettelo ei ole tyhjentävä:

   a) osapuoli voi määrätä oman asianmukaisen vakavaraisuussääntelytasonsa. Osapuoli voi erityisesti ottaa käyttöön ja panna täytäntöön toimenpiteitä, joilla taataan korkeampi vakavaraisuuden suoja kuin tavanomaisilla kansainvälisillä vakavaraisuussitoumuksilla;

   b) oleellisiin perusteisiin sen määrittämisessä, onko toimenpide 13.16 artiklan 1 kohdan vaatimusten mukainen, sisältyy se, missä määrin toimenpide on tarpeellinen tilanteen kiireellisyyden vuoksi, sekä osapuolen käytettävissä olevat tiedot toimenpiteen hyväksymisen ajankohtana;

[1] Kukin osapuoli varmistaa, että sen tähän asiaan liittyvässä edustuksessa CETA-sekakomiteassa on myös rahoituspalveluviranomaisia.

c) ottaen huomioon vakavaraisuussääntelyn erityisen luonteen näitä periaatteita soveltavien on noudatettava mahdollisimman tarkasti osapuolten oikeudenkäyttöalueiden määräyksiä ja käytäntöjä sekä vakavaraisuusviranomaisten päätöksiä ja tosiseikkoihin perustuvia päätelmiä, mukaan lukien riskinarvioinnit;

d) i) toimenpiteen katsotaan täyttävän 13.16 artiklan 1 kohdan vaatimukset, lukuun ottamatta ii alakohdassa tarkoitettuja tapauksia, jos

A) sillä on vakavaraisuutta koskeva tavoite; ja

B) se ei ole tavoitteeseensa nähden niin tiukka, että se on selvästi suhteeton tavoitteensa saavuttamiseksi; ja

ii) toimenpide, joka muuten täyttää i alakohdan vaatimukset, ei täytä 13.16 artiklan 1 kohdan vaatimuksia, jos se on peitelty ulkomaisia sijoituksia koskeva rajoitus tai jos se tarkoittaa mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää samassa tilanteessa olevien sijoittajien välillä;

e) edellyttäen, että toimenpidettä ei sovelleta siten, että se tarkoittaisi mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää samassa tilanteessa olevien sijoittajien välillä, tai että se ei ole peitelty ulkomaisia sijoituksia koskeva rajoitus, toimenpiteen katsotaan täyttävän 13.16 artiklan 1 kohdan vaatimukset, jos

i) se on yhdenmukainen osapuolille yhteisten kansainvälisten vakavaraisuussitoumusten kanssa;

ii) sen tarkoituksena on sellaisen rahoituslaitoksen kriisinratkaisu, joka ei enää ole elinkelpoinen tai joka todennäköisesti ei enää ole elinkelpoinen;

iii) sen tarkoituksena on elvyttää rahoituslaitosta tai hallinnoida stressitilanteessa olevaa rahoituslaitosta; tai

iv) sen tarkoituksena on säilyttää tai palauttaa rahoitusvakaus koko järjestelmää koskevan rahoituskriisin jälkeen.

Säännöllinen tarkastelu

9. Rahoituspalvelukomitea voi molempien osapuolten suostumuksella muuttaa tätä yhteisymmärrystä milloin tahansa. Rahoituspalvelukomitean olisi tarkasteltava tätä yhteisymmärrystä vähintään kahden vuoden välein.

   Tässä yhteydessä rahoituspalvelukomitea voi laatia 13.16 artiklan 1 kohdan soveltamista koskevan yhteisymmärryksen komiteassa käytyjen, tiettyjä riitoja ja osapuolille yhteisiä kansainvälisiä vakavaraisuussitoumuksia koskevien vuoropuhelun ja keskustelujen perusteella.

LIITE 13-C

YHTEISYMMÄRRYS RAHOITUSPALVELUSEKTORIN SÄÄNTELYÄ KOSKEVASTA VUOROPUHELUSTA

Osapuolet vahvistavat sitoutuvansa lujittamaan rahoituksen vakautta. Rahoituspalvelukomiteassa käytävän rahoituspalvelusektorin sääntelyä koskevan vuoropuhelun on perustuttava monenkeskisesti sovittuihin periaatteisiin ja vakavaraisuusvaatimuksiin. Osapuolet sopivat keskittävänsä keskustelut aiheisiin, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia, kuten rajatylittävään arvopaperikauppaan (mukaan lukien mahdollisuus tehdä salkunhoitoa koskevia lisäsitoumuksia), katettuja joukkovelkakirjoja koskeviin kehyksiin ja jälleenvakuutuksen vakuuksiin, sekä keskustelevansa sivuliikkeiden toimintaan liittyvistä kysymyksistä.